

SKOGNÆRINGENS GROVE TILLITSBRUDD

**Om grønnvasking og fullstendig mangelfulle
naturregistreringer.**

Store naturverdier øst for Nordre Tvertjern, Ringerike. Ikke fanget opp av skognæringens miljøregistreringer (MiS)

Naturvernforbundet, 31. januar 2023

Forord:

TILLITSBRUDD MED ALVORLIGE KONSEKVENSER

Kunnskap om de naturverdier skognæringen forvalter og konsekvensene av næringsaktivitetene på naturmiljøet er en forutsetning for bærekraft og virksomhet innenfor naturens tålegrenser.

Skognæringen har fått samfunnets tillit til selv å registrere naturverdiene. Denne tilliten er grovt misligholdt. Eksempelet fra Vermedalen som NRK bruker i sitt oppslag er bare toppen av isfjellet. I denne rapporten dokumenteres 100 eksempler i 33 områder med store naturverdier som den såkalte MiS-registreringen («Miljøregistrering i skog») skulle ha fanget opp, men som ikke er registrert – og som næringen ikke kan redegjøre for – ikke har informasjon om hva registrantene har sett i området – eller om de i det hele tatt har vært der.

På denne måten sviktes begge de overordnede målene for registreringen; at all skog som kan være aktuell for hogst skulle registreres, og at registreringene skulle være etterprøvbare.

Fram til år 2000 var det fagbiologer som med sin fagkunnskap pekte ut områder med særlig verdi for naturmangfoldet. I tiden etter er dette overlatt til næringen, til personer ansatt i tømmerkjøpernes takstavdelinger. I stedet for å prøve å finne fram til de mest biologisk rike områdene, ser det ut til at målet har vært å unngå kartlegging av områder med mye tømmer.

Skogområder som ikke er fanget opp av MiS-registreringene kan hogges, og tømmeret selges som «miljøsertifisert» (PEFC eller FSC). Sertifiseringskriteriene er fastsatt av næringen og næringen står også fritt til å velge hvem som skal kontrollere seg – en sikker oppskrift på en stor og fet havresekk til bukken

Konsekvensene av registrerings-fraværet er at svært mange skoger med potensielt store naturverdier er hogd ned de siste 20 årene. Siden næringen nyter godt av prinsippet «frihet under ansvar» er det ikke søknadsplikt for hogst. Når man så heller ikke kjenner naturverdiene, er risikoen for uerstattelige tap overhengende.

Tilliten som skognæringen har nytt godt av er grovt misbrukt. Et helt ufravikelig krav må være at skogbruket settes under offentlig forvaltning, med søknadsplikt og krav til dokumenterte og etterprøvbare naturregistreringer.

Denne rapporten består av karteksempler som viser hva skogbrukets MIS-registrering har funnet, og hvilke områder de skulle ha funnet dersom de hadde fulgt sin egen metodikk. I rapporten «Grisehogster 2022» er det flere titalls hogstsaker der én av innvendingene er manglende MiS-registreringer. Eksemplene kan både ti- og hundredobles. Det er dette som er standarden på skogbrukets MiS-registrering.

Innhold

Innledning

Naturvernforbundets egne registreringer

Vermedalen i Seljord
Flåganflaget i Sigdal
Gørrtjennåsen-Flaghylla i Øvre Eiker
Velohøgda-Fagerliseter, Ringerike
Slettefjella-Seterberget, Bærum
Skuterudseteråsen i Modum
Geitåsen i Skedsmo
Korpefjell i Modum
Gråbekken i Modum
Åletjern i Øvre Eiker
Gulmosetjern i Modum
Skrivarberget i Bærum
Storflåtaflaka i Ringerike
Tuppern i Ringerike
3 huldrestrylokaliteter i Nordmarka
16 eksempler fra Øst-Telemark

Viken skog dokumenterer sin egen miljøbløff

Nye og gamle MiS-registreringer i Follsjå

Avvik mellom MiS og Natur i Norge (NiN)

Rapporter som dokumenterer utilstrekkeligheten til MiS

Hemmelighold

Konsekvensene av registreringsfraværet

Konklusjon

- Så lenge naturregistreringer ikke er gjennomført i alle skoger aktuelle for hogst, har ikke skogbruket det kunnskapsgrunnlaget som kreves i skogbrukslovens §4 eller i skogsertifiseringen.
- Så lenge det er umulig å få utlevert informasjon om registreringsresultatene i ikke MiS-utfigurerte bestand, må det sluttet at denne informasjonen ikke finnes.
- I praksis betyr dette at verken kundene, enkeltskogeierne, politikerne eller allmennheten kan stole på skogbrukets miljøhensyn.
- De vet ikke hva de gjør, eller hvilke skade de forvolder på skognaturen og miljøet for øvrig.
- Våre siste naturskoger går tapt, som følge av registreringsmangelen

INNLEDNING

Naturvernforbundet avslører at skognæringen ikke har det kunnskapsgrunnlaget som kreves for å drive et bærekraftig skogbruk. NRKs dokumentasjon 29.1.23. er bare toppen av isfjellet.

I denne rapporten dokumenteres 100 eksempler i 33 områder på næringens manglende naturregistreringer. Listen kunne lett forlenges, dersom vi hadde fått den miljøinformasjonen vi har etterspurt fra næringen og landbruksmyndighetene. Men disse holder kortene tett til brystet for å unngå avsløringer av det som er en alvorlig systemsvikt: Skognæringen har ikke kunnskap om skogens naturverdier og kjenner ikke konsekvensene av sine handlinger. Næringen driver i strid med norsk lov og med deres egne sertifiseringsregler.

Skogbruksloven krever at skogeieren skal kjenne naturverdiene på eiendommen og ta hensyn til dem ved hogst og andre tiltak. Inntil årtusenskiftet var det fagbiologer som foretok undersøkelser av naturverdiene før hogst. Denne uavhengige vurderingen av naturverdiene ble med Landbruksdepartementets hjelp erstattet med en metodikk som ikke krevde biologisk fagkompetanse, og ble overlatt til næringen selv å gjennomføre.

På papiret ser den såkalte «Miljøregistrering i skog» (MiS) fint ut. Det er satt opp kriterier for når det foreligger så mye av viktige kvaliteter for å ta vare på naturen at disse skal kartfestes. Utført av nøytrale instanser med tilstrekkelig tid og ressurser til en gjennomføring etter intensjonene, kunne metodikken fungert.

Men ansvaret for registreringen er overlatt til tømmerkjøperne. De som har interesse av at minst mulig naturverdier finnes og færrest mulig hindringer legges i veien for deres virksomhet. Og de finner lite. Og verre: de har unnlatt å registrere store andeler av skogen. Denne rapporten viser egentlig bare det naturforvaltere, naturvernere og turfolk lenge har observert: at uerstattelige naturskoger stadig går i gapet på hogstmaskinene – til tross for skognæringens påstand om at naturverdiene er registrert. Det er de ikke, verken i dekning eller i kvalitet. Skog som ikke er registrert som «MiS-figur» kan hogges, og tømmeret levere som «miljøsertifisert».

Slik skulle MiS fungere

Det er fastsatt to overordnede forutsetninger for MiS-registreringene og offentlige tilskudd til disse:

- at all skog som er aktuell for hogst blir registrert,
- at registreringene skal være etterprøvbare

Selve registreringen fordrer ikke biologisk kunnskap. I stedet registreres enkelte miljøegenskaper som kan telles og/eller måles, som f.eks. mengde død ved, hengelav, gamle trær, bekkedaler m.fl. Registreringsarbeidet er underlagt en egen [instruks](#), og det skal fylles ut et skjema for hvert bestand (avgrenset skogområde med homogene egenskaper). Der det er konsentrasjoner over en viss inngangsverdi, skal det tegnes inn en såkalt «MiS-figur» på kartet og denne skal dokumenteres med et eget skjema for hver figur. Der det bare er enkeltforekomster, skal disse innføres på skjemaene på bestandsnivå.

Når hele registreringsprosjektet (gjærne enn hel kommune) er slutført, skal alle registreringene analyseres for å sjekke at man har dekket opp alle miljøkvalitetene. Deretter arrangeres det utvalgsmøter, der man velger noen områder «inn», dvs. at de kommer inn på kartet som områder som ikke skal hogges eller hogges slik at naturverdiene styrkes. De som ikke velges «inn» tegnes også inn i kartene, men som «bortvalgte» områder, områder som er «frigitt for hogst». Utvelgelsen er foretatt av tømmerkjøperne. All skog som ikke er valgt inn kan hogges, og tømmeret leveres som miljøsertifisert.

Virkeligheten

Slik blir MiS-metodikken presentert. Men det er ikke slik det foregår i praksis:

- Skognæringen tillater seg bare å registrere deler av skogen, nok til at det utad kan skapes et inntrykk av seriositet. Realiteten er at registreringene bare fanger opp om lag 1/7 av naturverdiene som biologene finner i de samme områdene, og at det er svært mange bestand som ikke er oppsøkt eller registrert.
- Det fylles ikke ut skjema med hva som er registrert, verken i MiS-figurene eller i øvrige hogstmodne bestand. Det gjør at registreringene ikke er etterprøvbare.
- Det finnes ingen logg eller annen dokumentasjon på hva som er registrert, hvilke områder registrantene har oppsøkt.
- Det finnes ingen tilgjengelig dokumentasjon av utvalgsprosessene og kriteriene for å velge områder «bort».
- Registreringene er underlagt den største grad av hemmelighet. Miljøinformasjon om registreringsdetaljene leveres ikke ut, verken fra skogaktørene eller forvaltningen på lokalt og regionalt nivå. Alle henviser til Landbruksdirektoratet, som heller ikke er spesielt ivrige på å gi fra seg informasjon.
- Naturvernforbundet vil hevde at de lovpålagte og sertifiseringspålagte naturregistreringene ikke er foretatt – inntil næringen framlegger detaljert dokumentasjon for all hogstmoden skog og for de hogstmodne skogene som er hogd i den perioden MiS har hatt monopol på registrering av skogens naturverdier.

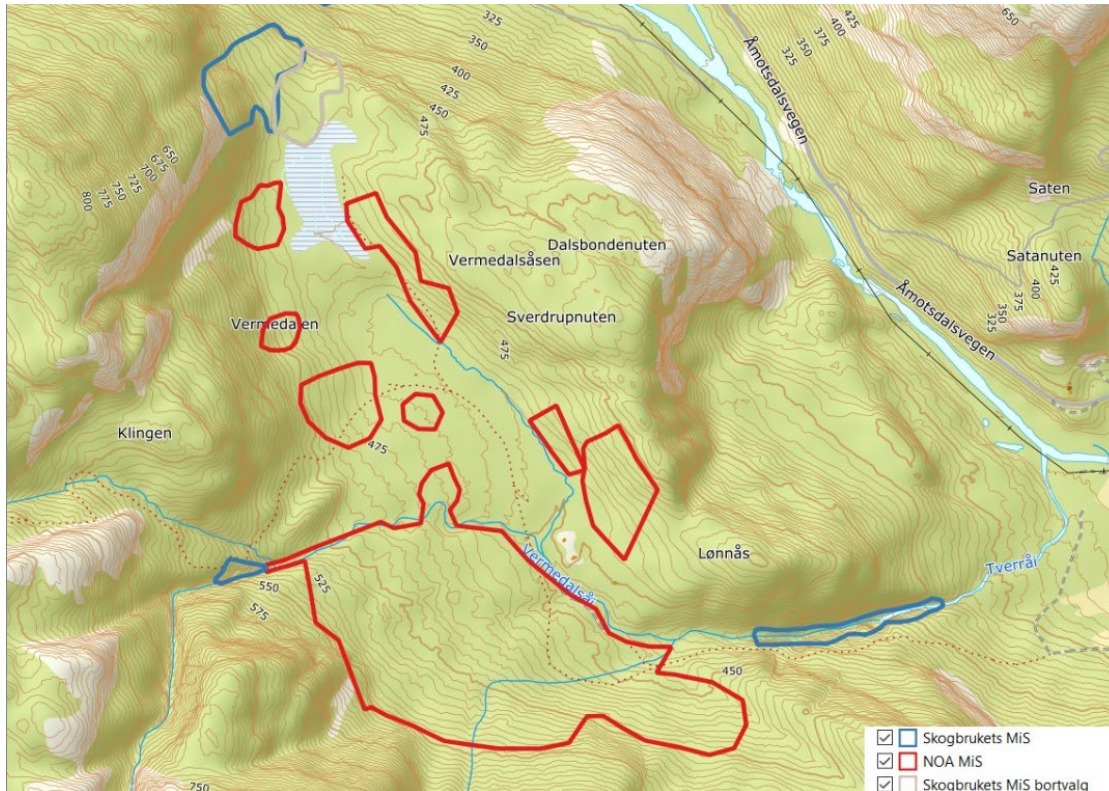
Hver eneste dag foretas det omfattende hogster i skog som ikke er undersøkt for naturverdier. Dette har pågått i rundt 20 år. Uerstattelige naturskoger har gått tapt – og går fortsatt tapt – som følge av det som må karakteriseres nærmest som svindel.

Selv om det er den enkelte skogeier som står ansvarlig for å besitte miljøinformasjonen, er det ikke disse som er problemet, men tømmerkjøperne – skogeierforeningene. Til tross for navnet er de noe mer enn vanlige interesseorganisasjoner. Selvtendige milliardbedrifter med stor omsorg for egen bunnlinje. Verdistrømmen avgjøres av antall kubikkmeter gjennom apparatet. Ethvert hinder som reduserer aktiviteten er uønsket, også miljøhensyn og registreringer som reduserer det de anser som sin råvarebase.

Vår påstand er – inntil etterprøvbare dokumentasjon framlegges – at de norske skogene ikke er registrert for naturverdier, og at skogbruket derfor drives i strid med både norsk lov og miljøsertifiseringen.

NATURVERNFORBUNDETS EGNE REGISTRERINGER

Vermedalen i Seljord

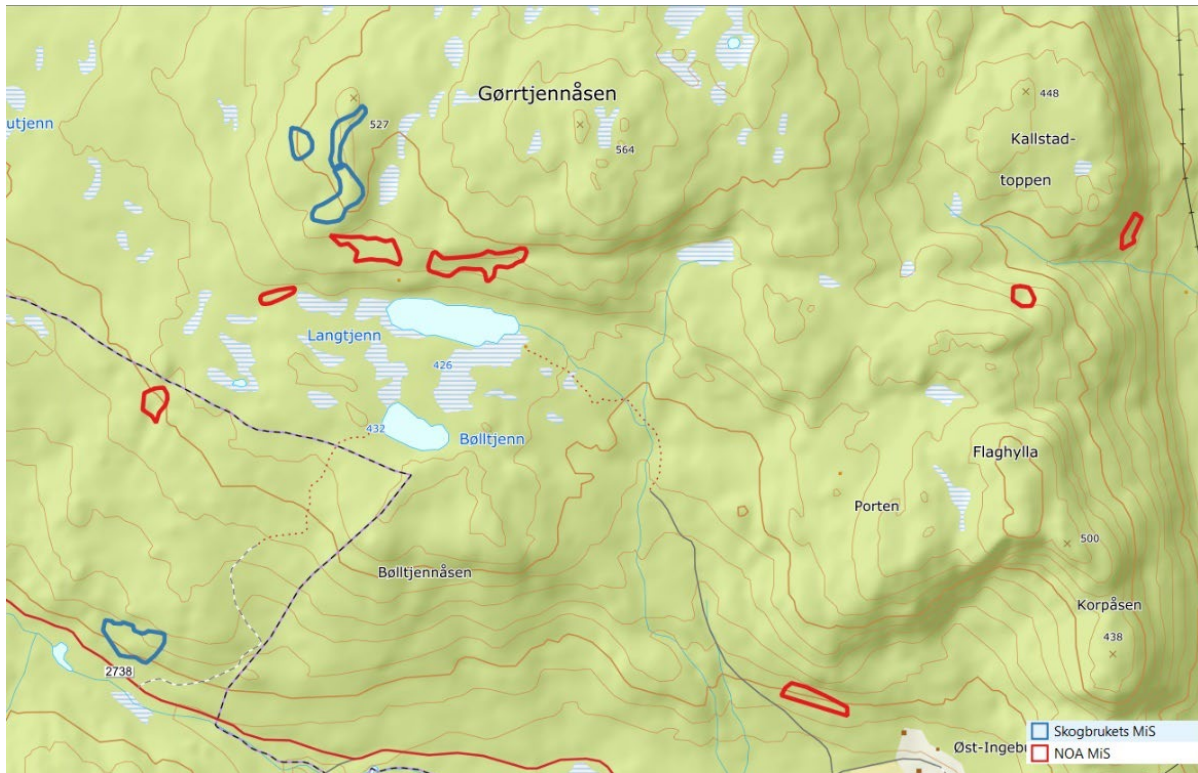
I forbindelse med en søknad om veibygging inn i Vermedalen., en sidedal til Flatdal i Seljord, ble MiS-registreringer benyttet som grunnlag for godkjenning av veien. MiS hadde kartlagt de tre blå avgrensningene på kartet. Ved ny registrering i Naturvernforbundets regi viste det seg at meget store deler av dalen skulle vært registrert. Mye av dalen har rik bakkevegetasjon. Hengelav er sterkt forekommende på vestsiden av dalen. Død ved finnes i meget store mengder –både stående og liggende. Alt sammen verdier som skulle vært registrert. Registreringsmangelen kan medføre at et område med relativt intakt naturlig skog (tidligere kun plukkhogd) går tapt. Landbruksmyndighetene nekter å ta stilling til de nye registreringene, og fastholder at det er skognæringens registreringer fra 2009 de skal forholde seg til.

Flåganflaget i Sigdal

Stikkprøvemessig registrering av MiS i en avgrenset del av Sigdal. Seks biotoper med liggende død ved i mengder langt over inngangsverdiene i MiS-registreringen. Områdene ikke registrert av næringen, til tross for at flere av dem er rett i nærheten av deres egne MiS-figurer og skogen er dokumentert som gammel skog i Kilden. Skognæringens registreringer med blått, Naturvernforbundets tilleggsregistreringer med rødt.

Gørrtjennåsen-Flaghylla i Øvre Eiker

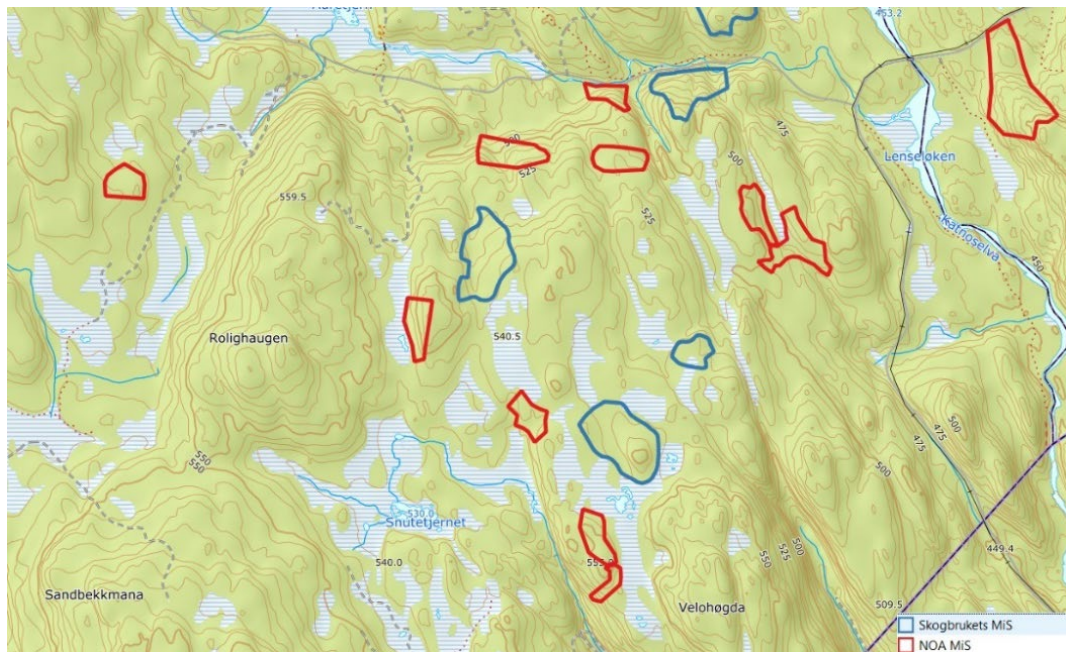

Stikkprøvemessig registrering av MiS i en avgrenset del av grenseområdene mellom Øvre Eiker og Lyngdal. En rekke hogstmodne skoger som ikke var fanget opp av skogbrukets registreringer ble oppsøkt. Nye funn med røde ringer, skogbrukets opprinnelige med blå.

Bildet fra den vestligste av biotopene i Naturvernforbundets registrering.

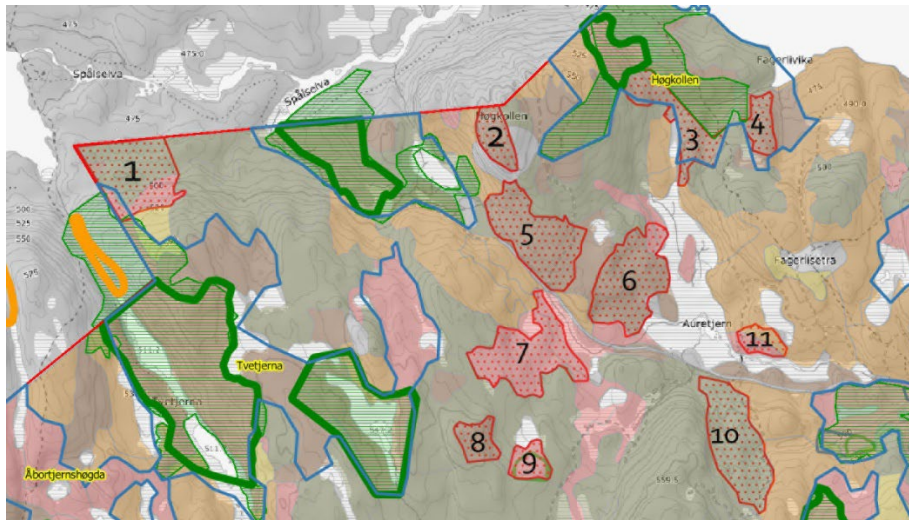

Velohøgda-Fagerliseter, Ringerike

I forbindelse med vernearbeidet som ble påbegynt i etterkant av markalovens innføring i 2009, ble et større område sør for Katnosa registrert som svært verneverdig som følge av en stor andel naturlig skog og mange funn av rødlistearter. Skogeier motsatte seg vern og fortsatte skogbruksaktiviteten. MiS-registreringene viste en del avgrensede områder. Ved ny registrering (2021) av MiS-elementene liggende død ved og hengelav, ble det funnet at en rekke områder med rike forekomster ikke var fanget opp av næringens registreringer, bl.a. et området som huser tre av de mest sjeldne og truede rødlisteartene på ett og samme areal.

Hogstplaner sør for Spålen, Ringerike kommune

Sommeren 2022 søkte en skogeier i Marka om hogst i 11 teiger sør for Spålen i Nordmarka, Ringerike kommune. Ingen av teigene var registrert som MiS-figurer. Naturvernforbundet oppsøkte teigene og fant at teigene 1, 3, 7 og 9 eller deler av disse skulle vært registrert som MiS-figurer som følge av store forekomster av liggende død ved og gamle trær – langt over inngangsverdiene i MiS. Klagen var basert på manglende registrering og dokumentasjon av registrering i de aktuelle bestandene. Vår påpekning ble ignorert i klagebehandlingen, men krav om gjenoptakelse er til behandling.

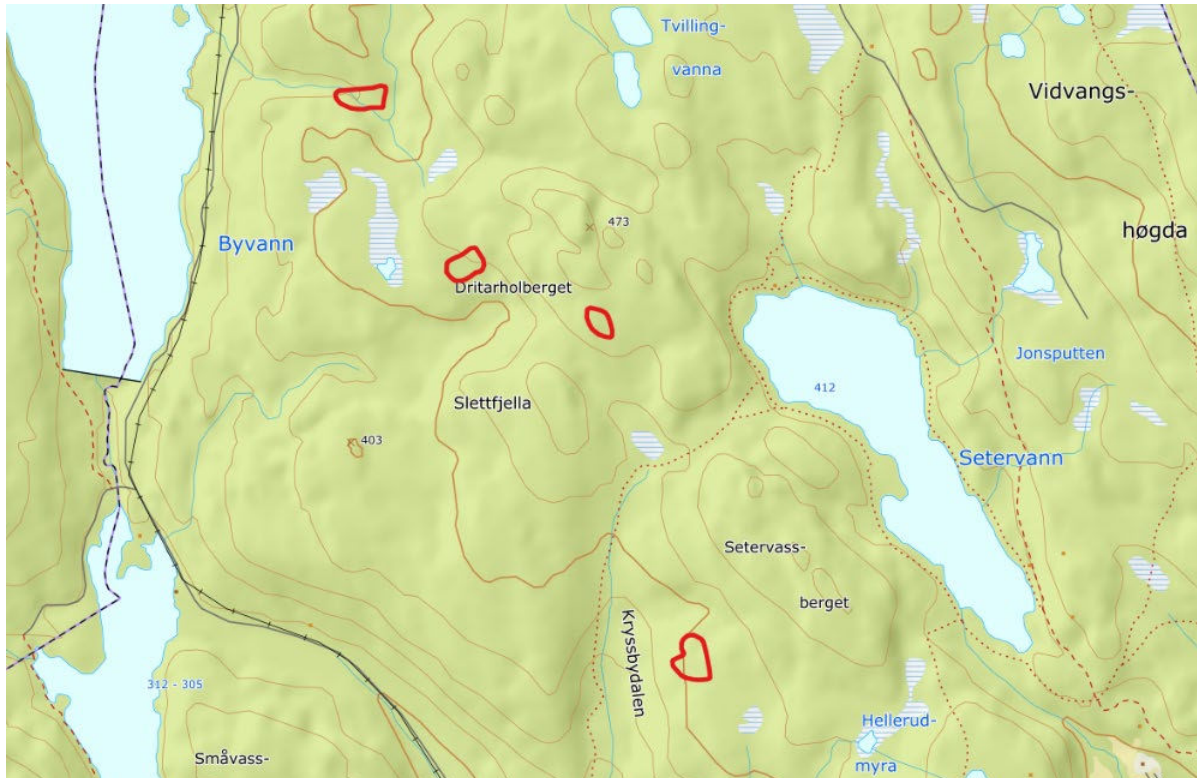

Fra bestand 9 i kartet over

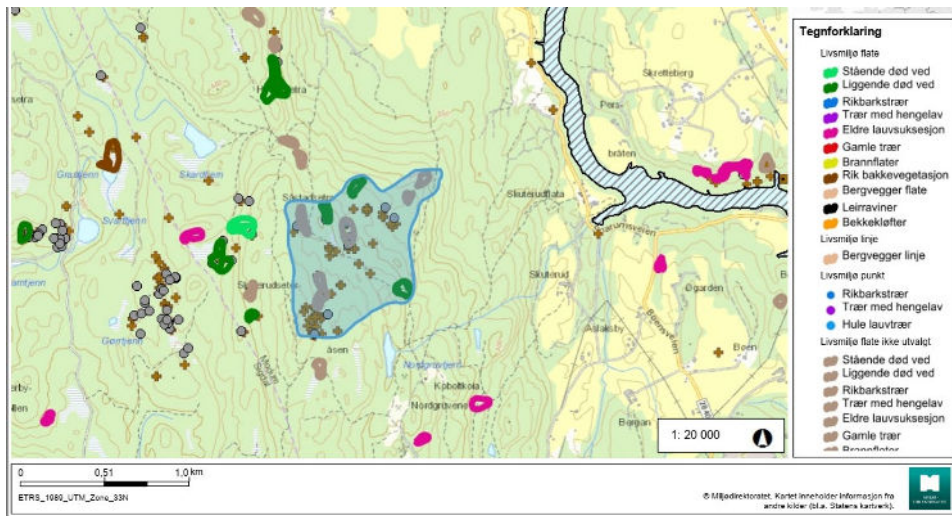
Fra bestand 7 i kartet over. Delvis hogd.

Slettfjella-Seterberget, Bærum

Registrering i et område helt uten MiS-figurer registrert av skognæringen. Mye av den gamle skogen var glissen furuskog uten store naturverdier, men de fire avgrensede områdene hadde klart større forekomst av liggende død ved enn inngangsverdiene i MiS

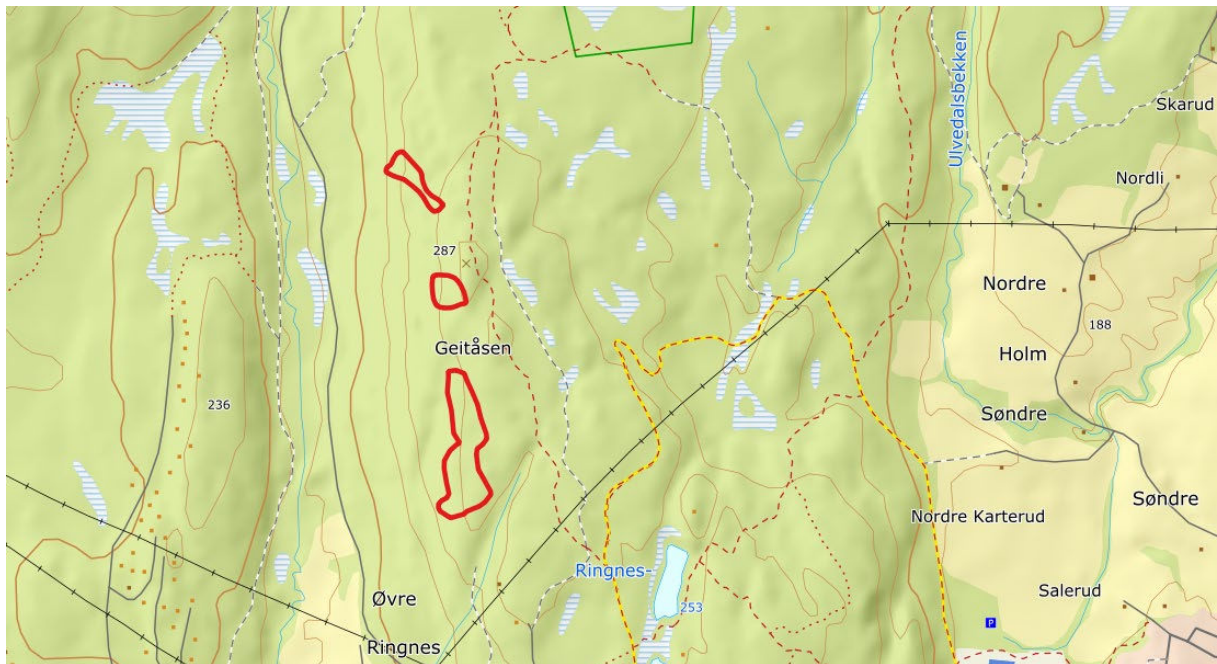
Skuterudseteråsen i Modum

Biologens vurdering: Skuterudseteråsen er i hovedsak grannaturskog med svært mye liggende død ved (endel hengelav også).

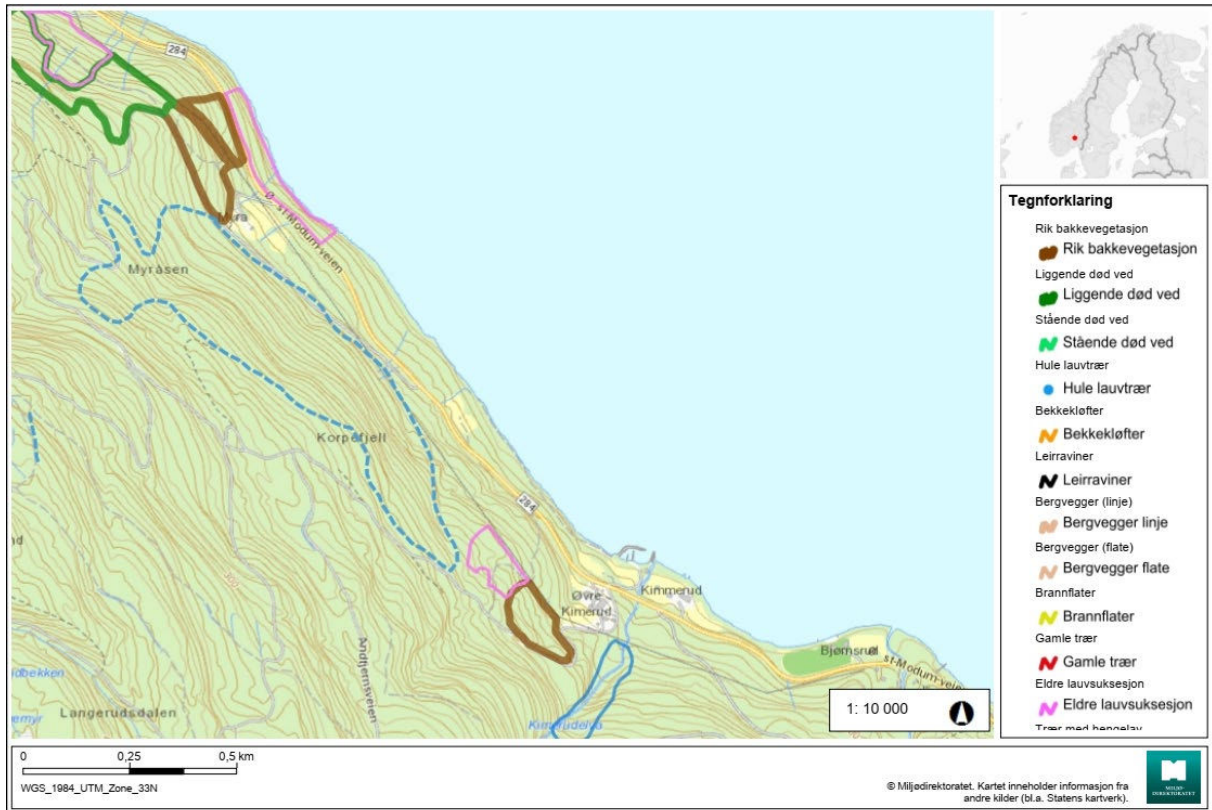
Så godt som hele den blå figuren skulle vært fanget opp av MiS som liggende død ved, deler også muligens som område med hengelav. Furukollen nordøst for Nordgruvetjenn skulle sannsynligvis vært figurert ut som gamle trær (furu-trær eldre enn 200 år). Vi ser dessuten at et betydelig område med mange, til dels konsentrerte funn av rødlistearter på den andre siden av kommunegrensen heller ikke er fanget opp i MiS.

Geitåsen i Skedsmo

Områder omsøkt for hogst etter Markaforskriften i Skedsmo kommune. Naturvernforbundet registrerte naturverdier ut over inngangsverdiene i MiS i de tre røde polygonene. Bekreftelse på områdetets verdi gjennom at området nå er til vurdering for vern etter naturmangfoldloven.

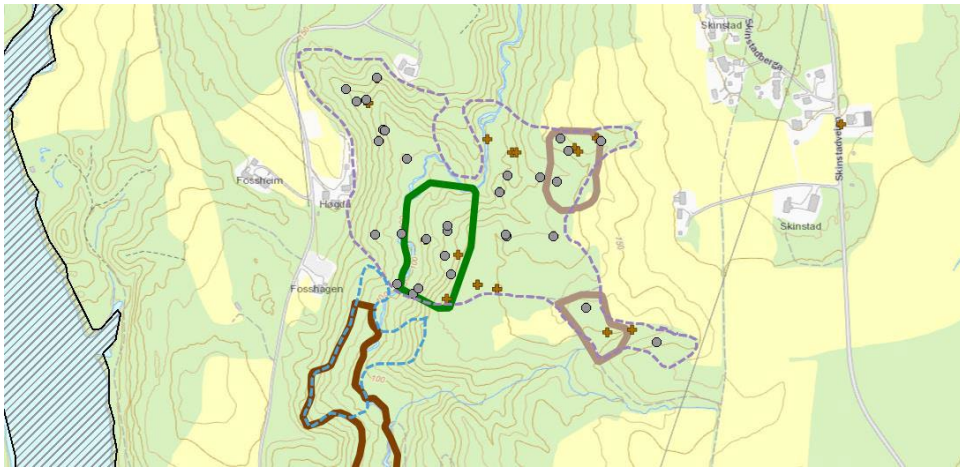
Korpefjell i Modum

Biologens vurdering: Korpefjell (stiplet, blå strek) har middels-høy verdi som granskog med død ved og svært høye verdier som kalkgranskog. Trolig den fineste lokaliteten i Modum.

Området er registrert og bortvalgt som liggende død ved-figur, men skulle vært registrert som rik bakkevegetasjon i MiS.

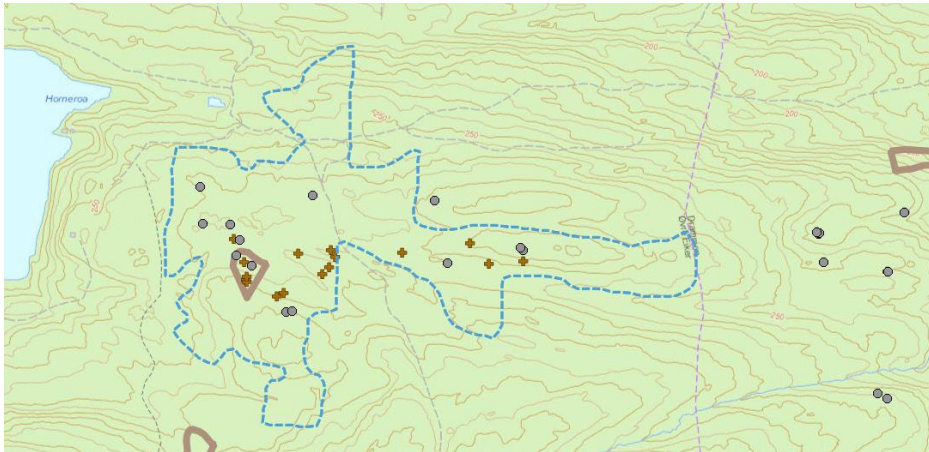
Gråbekken i Modum

Fiolet, prikkete avgrensning: Skulle vært registrert både som livsmiljø liggende død ved og som rik bakkevegetasjon. Den blå, prikkete avgrensningen skulle vært registrert som rik bakkevegetasjon. Bekkedalen skulle vært fanget opp som bekkekløft/leirravine.

De to gråbrune avgrensninge er «bortvalgte» MiS-figurer. Den sørligste MiS-figuren (brun) er «frigitt» og delvis hogd. Grå prikker og brune kryss viser funn av rødlistearter.

Åletjern i Øvre Eiker

Øvre Eiker har store forekomster av kalkrik skog som er fanget opp i NiN-kartleggingen og ved fagbiologers registreringer, men bare i svært begrenset grad fanget opp i MiS. De har åpenbart vært i området, men valgt å se bort fra verdier som etter instruksjonen skulle vært registrert. Blåstiplet areal skulle vært registrert som rik bakkevegetasjon, men er det ikke. Den grå flekken er en «bortvalgt» figur med liggende død ved. Kryss og prikker er funn av rødlistearter.

Gulmosetjern i Modum

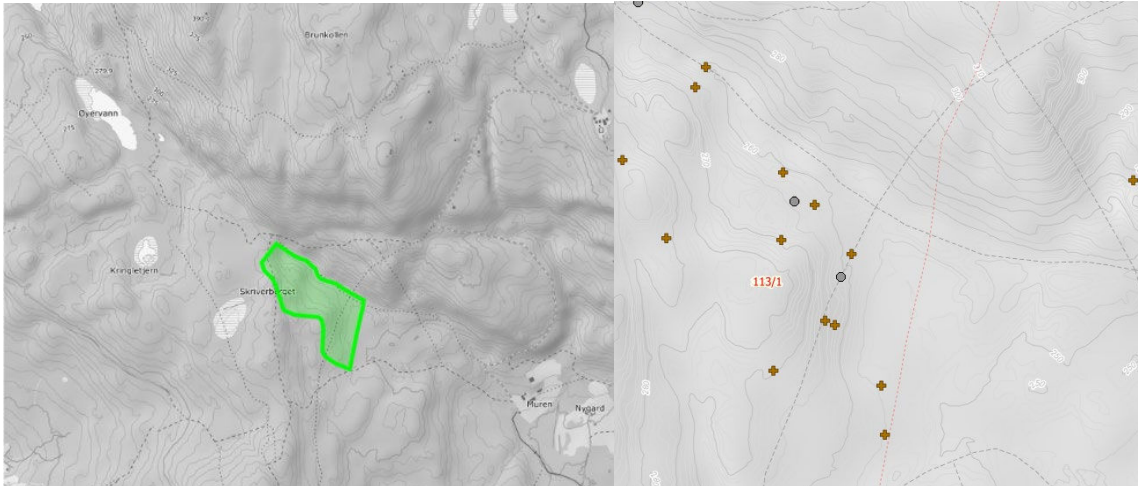
En sak fra Modum, der en feltregistrant fant et rikt område med mye liggende død ved som ikke var MiS-registrert, til tross for nat naboområdet var registrert og «valgt bort» = «frigitt for hogst». Imidlertid skal alle skoger med verdier over inngangsverdiene registreres, noe som ikke er utført her.

Mail fra registranten til Viken Skog

«I oversikten jeg fikk fra MIS-revisjonen på Modum er det 2 nøkkelbiotoper på gbnr 121/6 ikke er utvalgt. Den ene har ID 468. Her er begrunnelsen at skogbruksleder Ingesen har opplyst at "det ikke foreligger død ved her", se vedlagt utklipp. Det er ikke riktig. Det er rikelig med død ved her, i ulike nedbrytningsstadier og det er flere forekomster av indikatorarter som rosenkjuke og rynkeskinn. Området ligger dog litt annerledes enn vist i kilden, se oransje skravur på kartet (omtrentlig avgrensning) og det overstiger helt klart inngangsverdien for liggende død ved. Det er også noe stående død ved her. (...) Siden frigivelsen er basert på feil premisser og villedende opplysninger fra skogbruksleder må vel det korrigeres?»

Skrivarberget i Bærum

Omsøkt hogst etter Markaforskriften i Bærum. Hogstteigen med grønt til venstre. Punktvermen med rødlistearter rundt tallet 113/1 ligger i hogstteigen. Hogsten er godkjent av kommunen, og klage er avvist av Statsforvalteren. MiS-registrering foretatt i 2014, men ingen MiS-figur i den aktuelle lokalitetens, til tross for store mengder liggende døde trær – langt over inngangsverdiene i MiS.

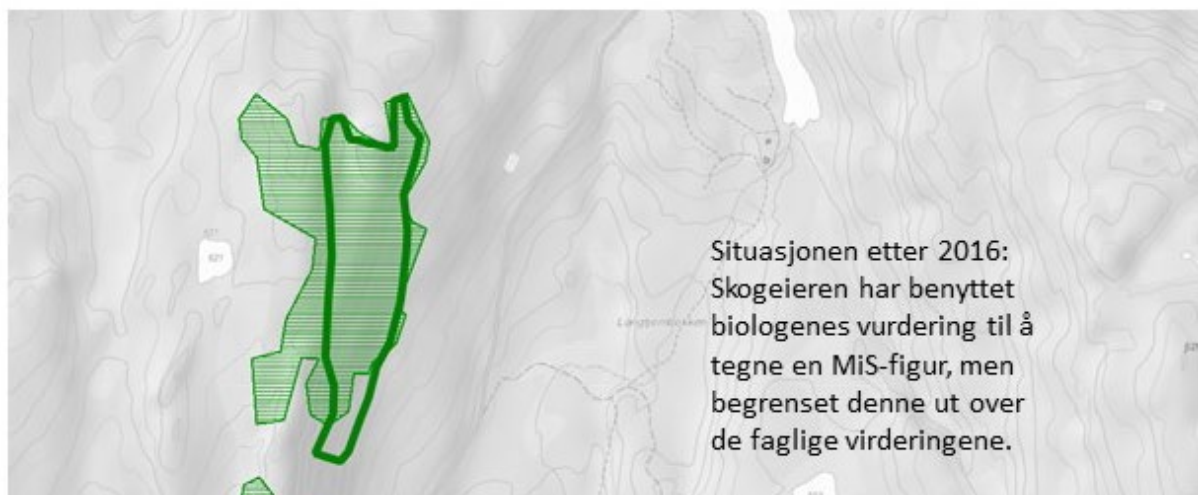

Foto: Håkon Eide Gundersen/NOA

Liggende død ved i store mengder og rik bakkevegetasjon.

Klagen ble avvist med at MiS var gjennomført. Naturvernforbundets påpekning av funn av trua og sårbare arter, og at store verdier som skulle vært fanget opp ikke var registrert, ble avvist av Statsforvalteren. For dem er skogbrukets database mer troverdig enn virkeligheten.

Storflåtaflaka i Ringerike

Dette området ble i 2013 godkjent for hogst. Naturvernforbundet dro på befaring og fant svært store naturverdier og forekomster av død ved og hengelav som skulle vært fanget opp av MiS. Forbundet fant et stort spenn av indikatorarter for gammel naturskog. Ved fagbiologiske undersøkelser ble det funnet kritisk truet art som bare var funnet en gang tidligere i Norge.

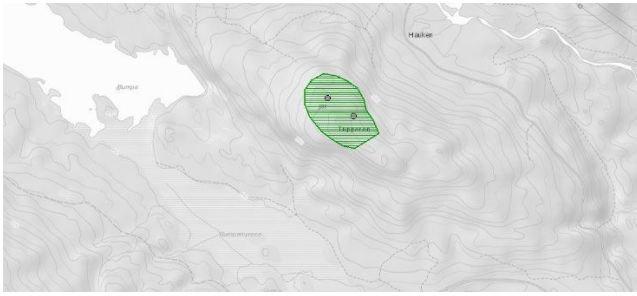
I Naturbases faktaark står følgende om biotopen:

«Dette restområdet med gammelskog nordøst på Storflåtaflaka har meget store kvaliteter knyttet til urskogsner granskog og gammel gran-naturskog, med tilhørende artsmangfold. Av spesielle kvaliteter har området nede i lia kombinasjon god bonitet og temmelig gammel skog, og forekomst av svært sjelden og internasjonalt truet art (storporeflammekjuka). Hittil er påvist 10-11 rødlistearter (1 CR, 1 EN, 2 VU, 6 NT, 1 DD) (ihht. RL2015). Lokaliteten ligger relativt isolert, men likevel i relativt kort avstand, fra andre verdifulle gamle naturskoger i Marka. Den tilhører toppsjiktet av lokaliteter i hele Nordmarka. Lokaliteten er klart svært viktig (verdi A).»

Artsrik, naturnær gammelskog øst i Storflåtaflaka.

Tuppern i Ringerike

Gammelskogslokalitet på Krokskogen, godkjent for hogst. Funn av huldrestry og lappkjuke. Rik på liggende død ved. Både huldrestry og liggende død ved skulle vært fanget opp i MiS

Huldrestry

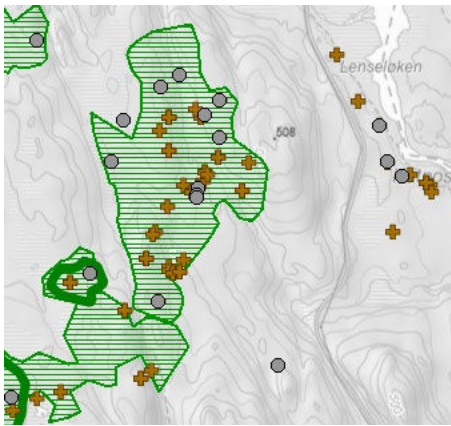
Lappkjuke

Tre huldrestrylokaliteter i Nordmarka

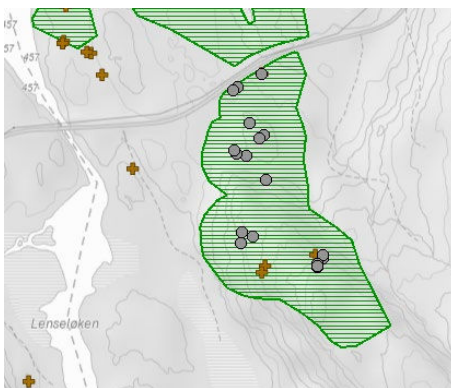
I forbindelse med kartlegging en huldrestry og storpora flammekjuka i regi av Statsforvalteren, ble det funnet en rekke svært verdifulle områder. Områder med funn av huldrestry skal kartfestes i MiS. Selv om en del av områdene er fanget opp, også i MiS, er det en rekke verdifulle områder som ikke er registrert. Det gjelder bl.a disse tre områdene som huser den trua arten huldrestry, men også store naturverdier for øvrig:

Gråbergstjern, vest for Skamrek. Lokaliteten ligger på sørsiden av tjernet. Rik huldrestrylokalitet. Ikke fanget opp i skogbrukets MiS-registreringer, men registrert av biologer som naturtype, med ID 00127055.

Område vest for Lenseløken i Katnoselva. Funn av huldrestry samt en rekke andre trua og rødlista arter. Stedvis skulle det også vært registrert dødved-figur. MiS ikke registrert. Området omsøkt for hogst, men «reddet» av Naturvernforbundets registreringer. Registrert av biolog som naturtype med ID 00127047

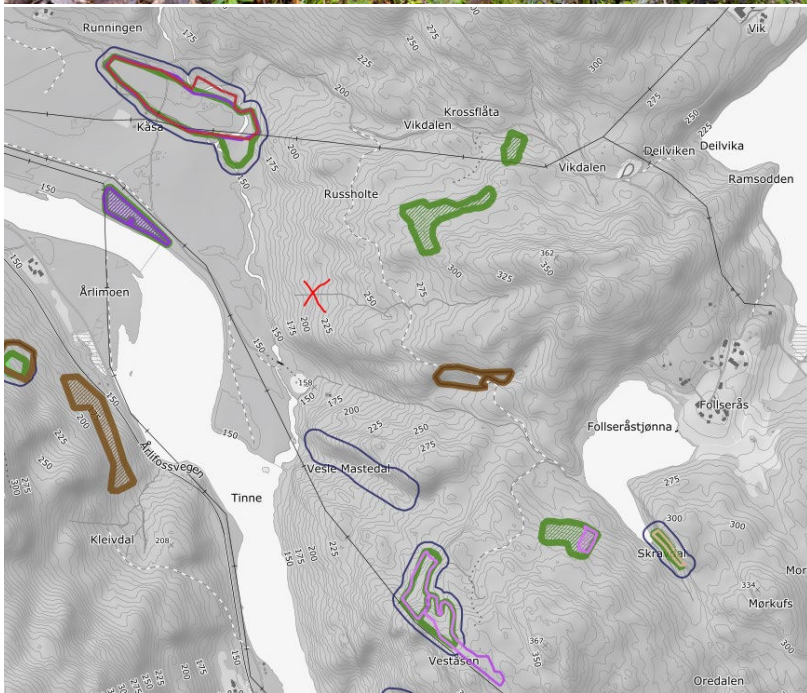

Område øst for Lenseløken i Katnoselva. Funn av huldrestry i stor og livskraftig bestand. Ikke fanget opp i MiS. Registrert av biolog som naturtype med ID 00127048

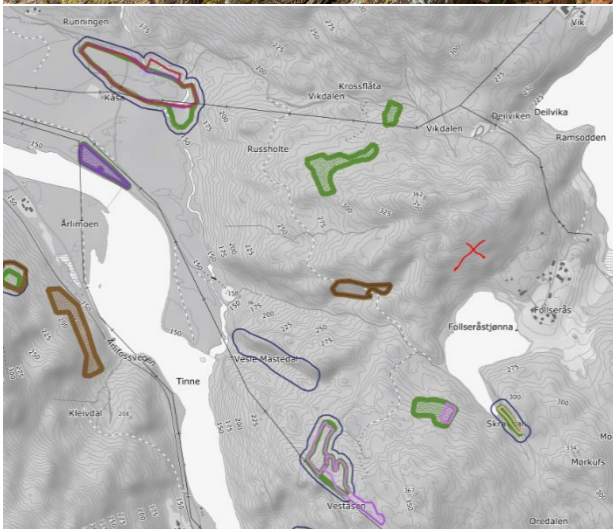
16 eksempler fra Øst-Telemark

Fotodokumentasjon av 16 områder der mengden død ved opplagt er over inngangsverdiene i MiS, men som ikke er figurert ut i skogbrukets registreringer.

1. Åpenbar liggende død ved figur, så mye død ved at det er vanskelig å ta seg fram, likevel ikke kartlagt.

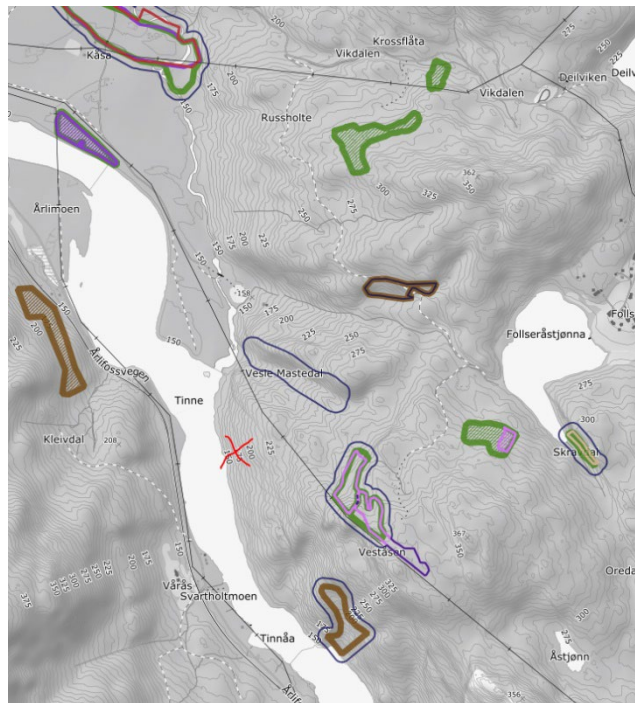
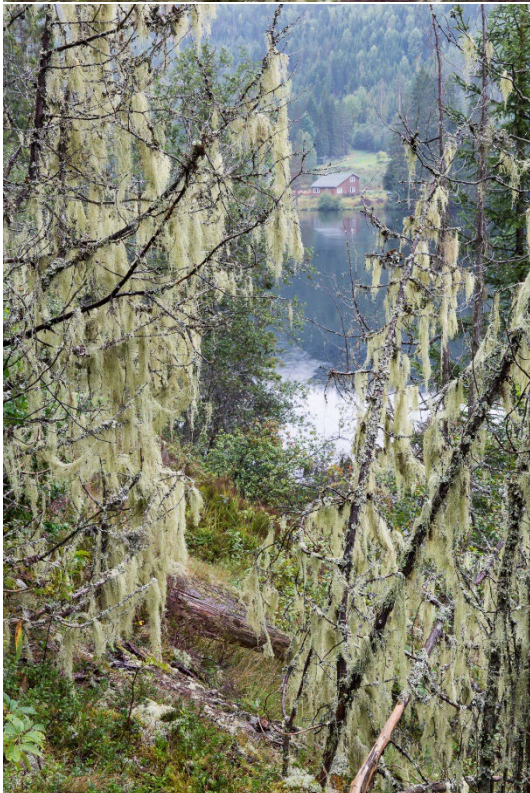

2. Åpenbar død ved-figur. Ikke fanget opp av MiS

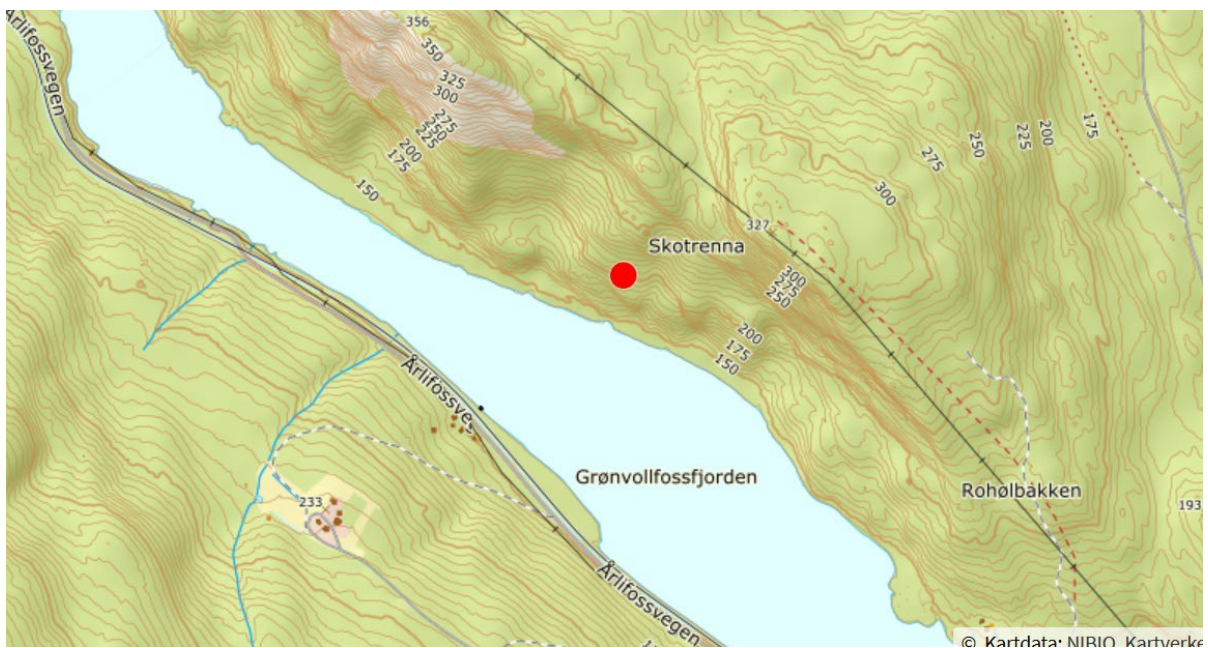

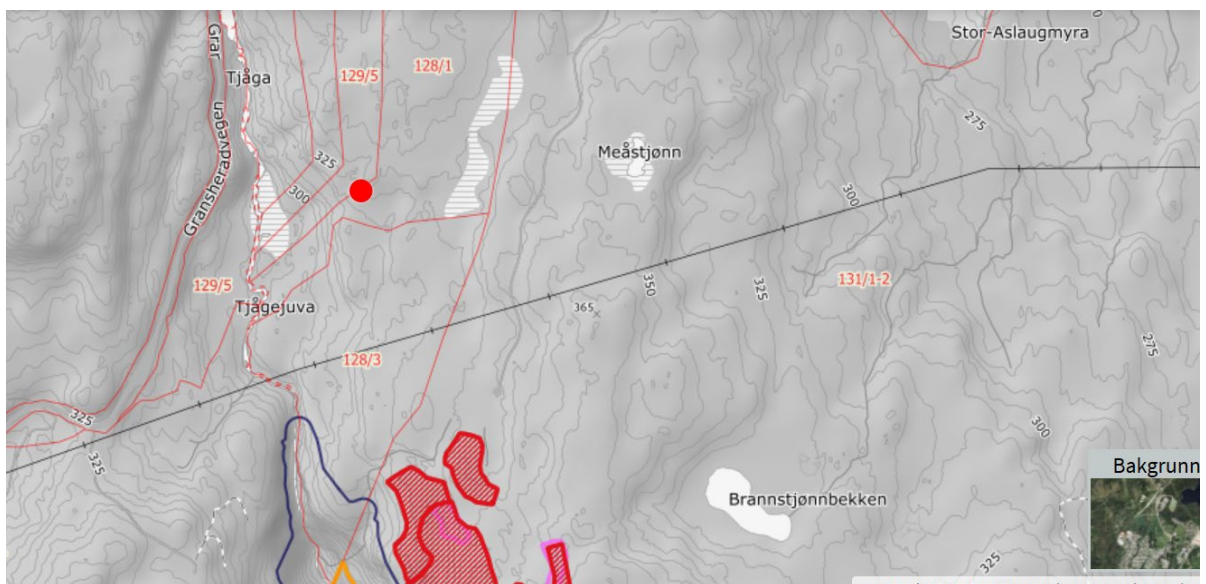
3. En av Norges rikeste forekomst av Mjuktjafs, ikke fanget opp. En av to arter MIS skal fange opp. Det generelle livsmiljøet hengslav heller ikke «funnet» her.

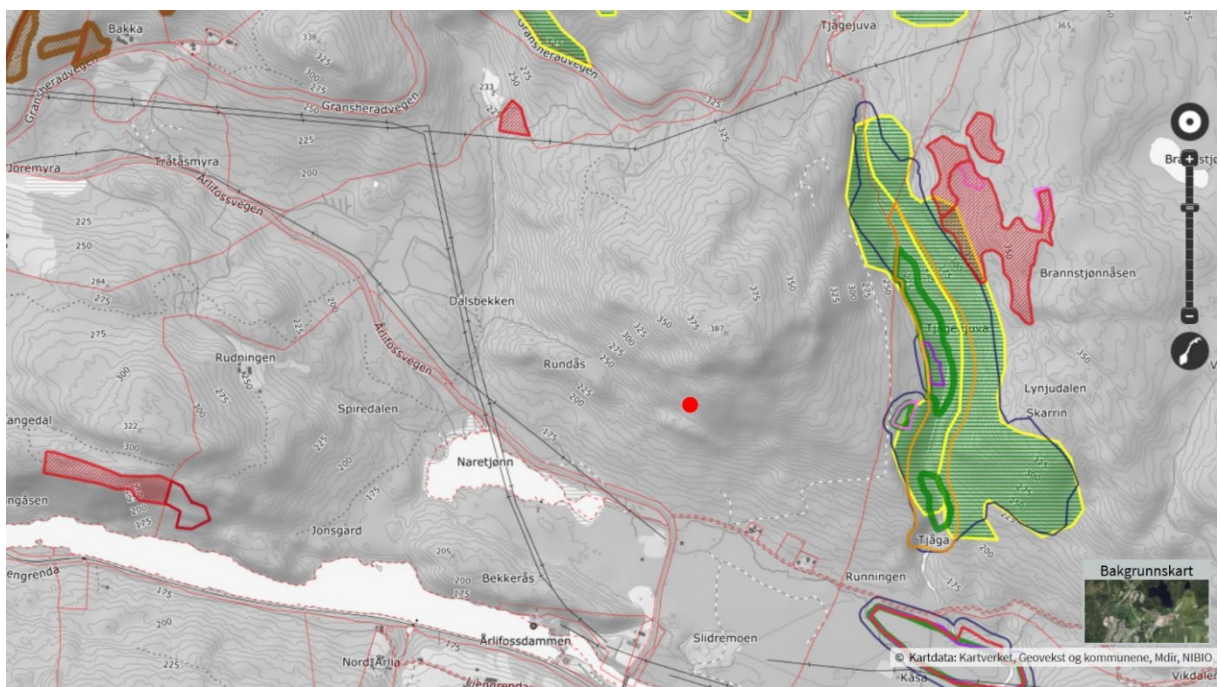
4. Rik dødved-forekomst. Ikke fanget opp i MiS

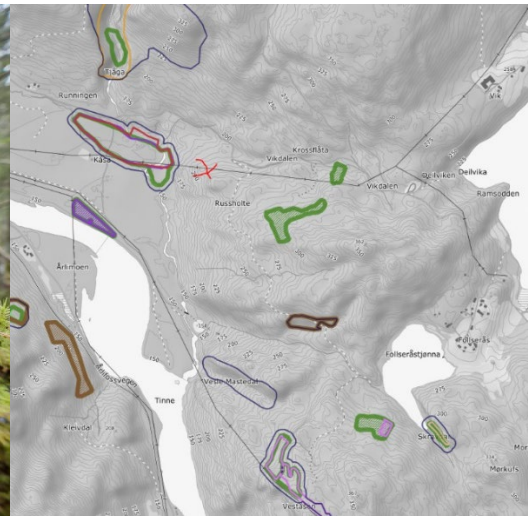
5. Tett med trær over 200 år, også trolig død ved figur hvis en slår sammen stående og liggende jf metoden i Notodden. Ikke fanget opp verken død ved eller gamle trær.

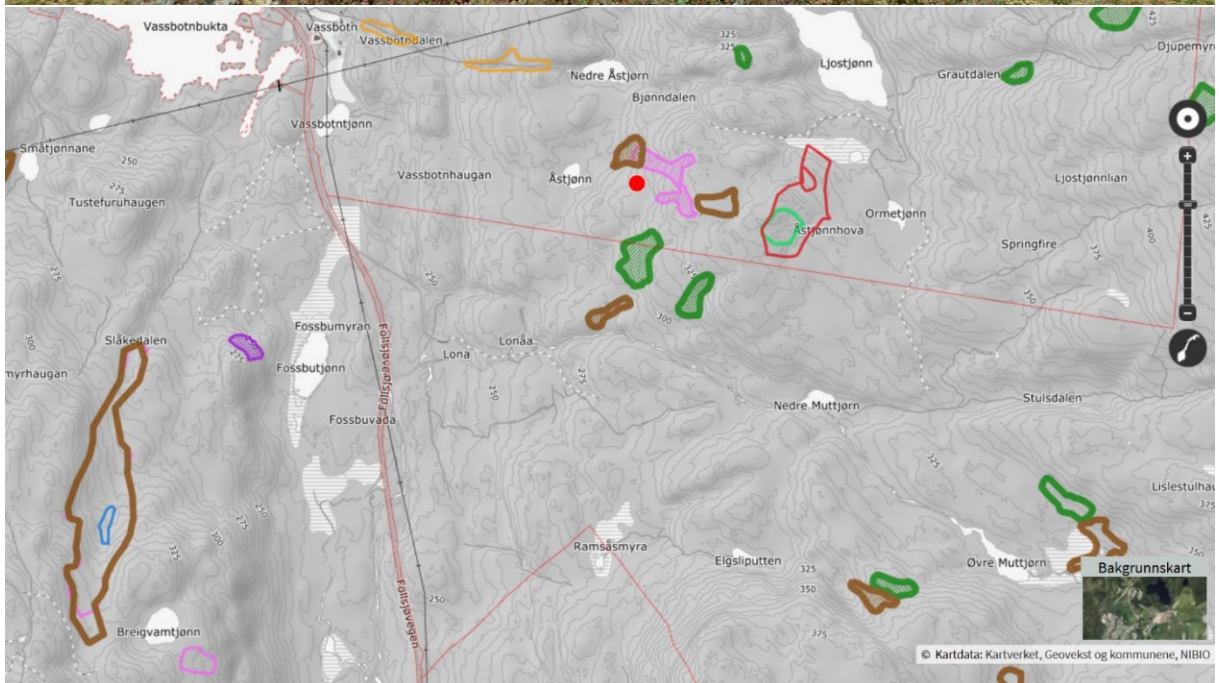
6. Åpenbar død-ved-figur. Ikke fanget opp av MiS.

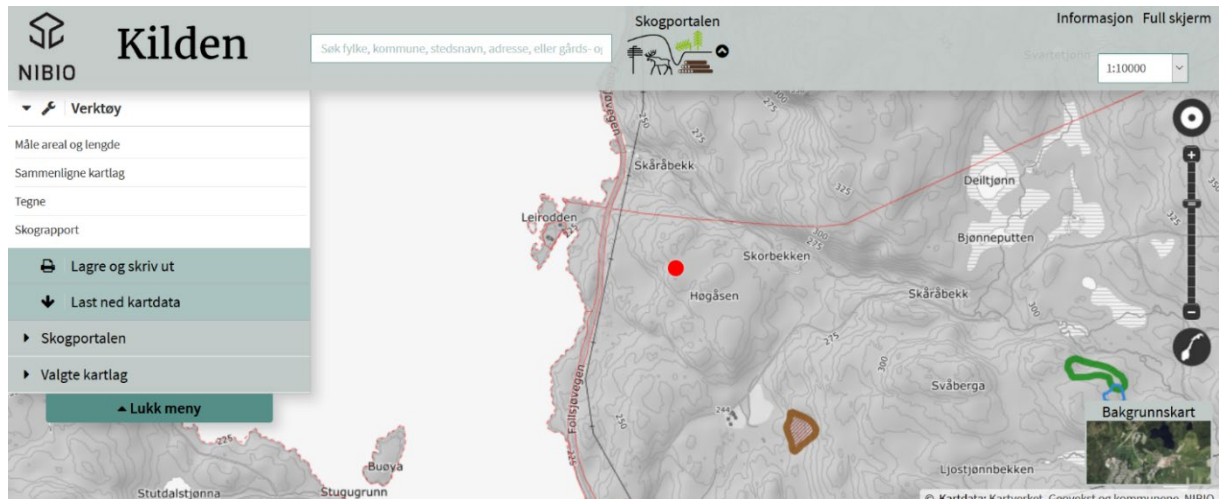
7. **Funn av storporet flammekjuka og gul snyltekjuka, begge truede arter på rødlista ved registreringstidspunktet. Biotopen skulle vært fanget opp som en dødved-figur i MiS.**

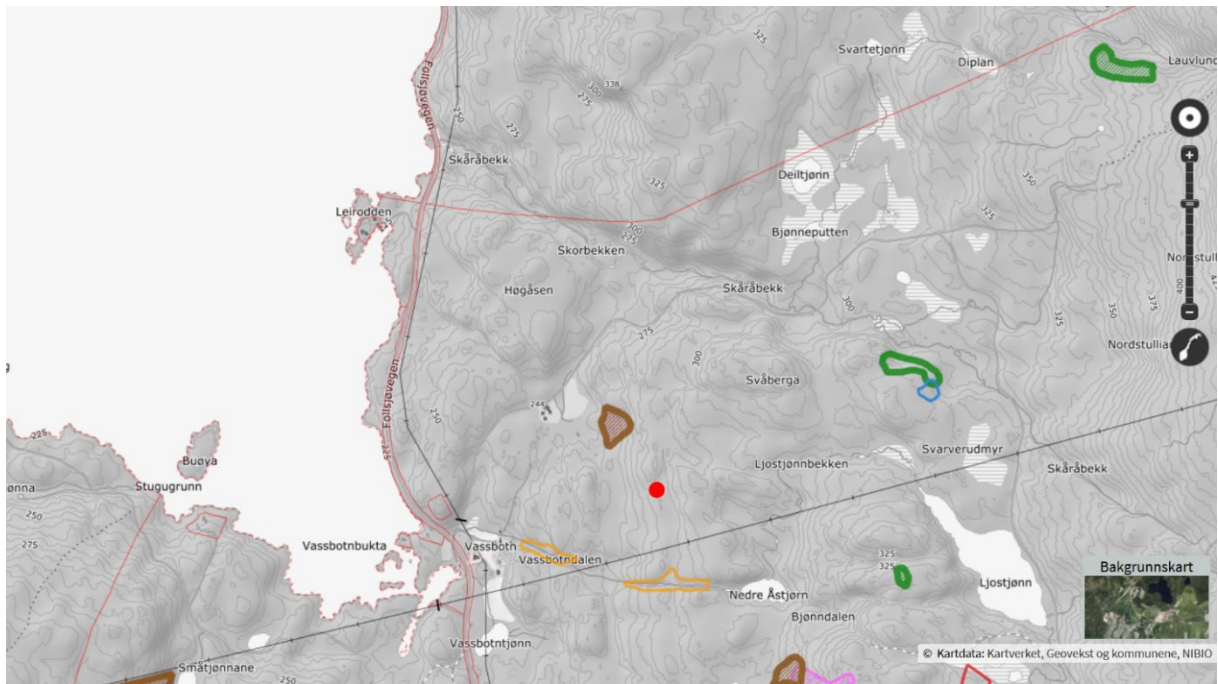
8. Notodden/Hjartdal: Ramsås A verdi skulle hatt figur både av stående og liggende død ved, rik bakke og gamle trær.

9. Liggende død ved, trolig også figur av ståendedød ved.

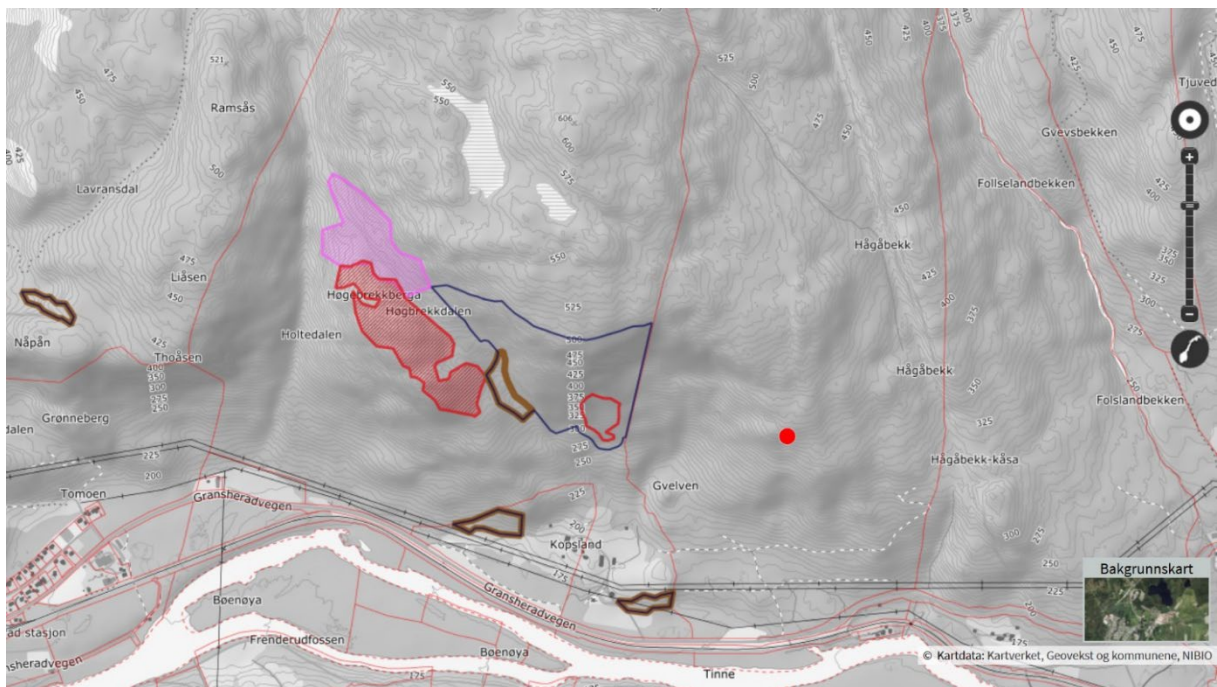
10. Dødvvedforekomst som skulle vært registrert.

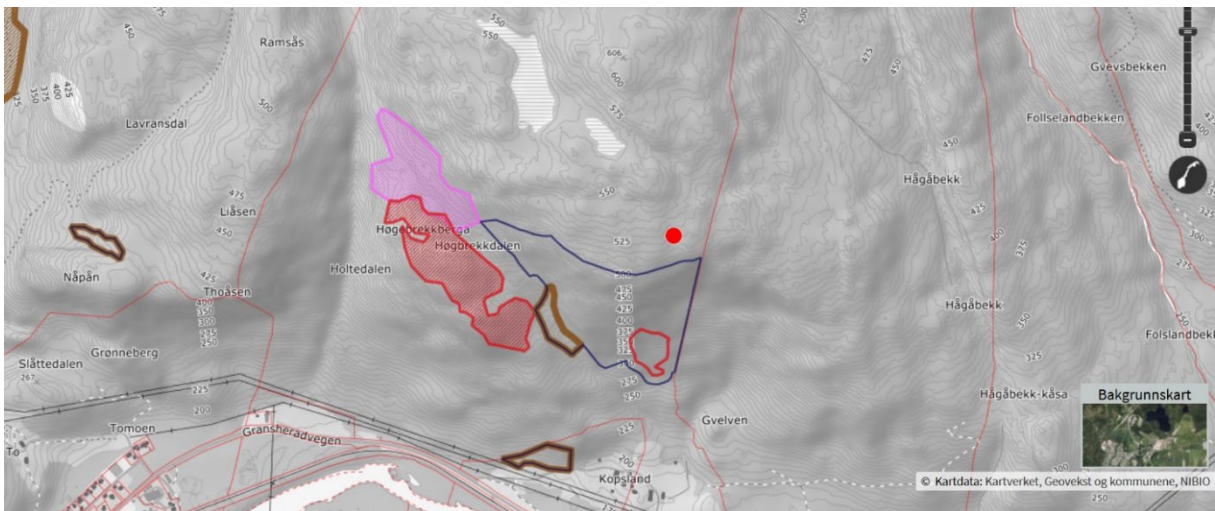

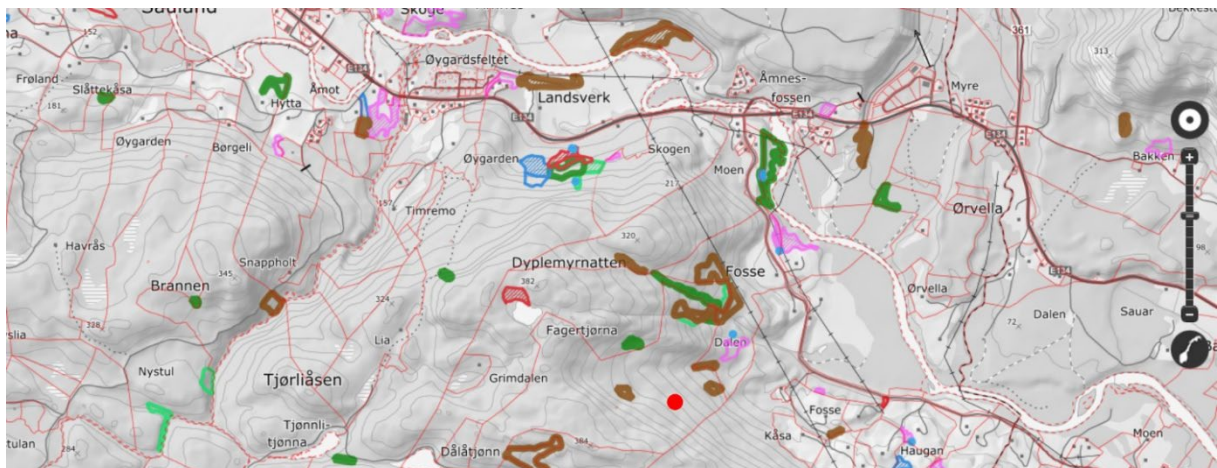
12. Koplandsåsen, Notodden. 1 km² Naturskog av furu med sammenhengende A verdi. Ingen MIS-figurer

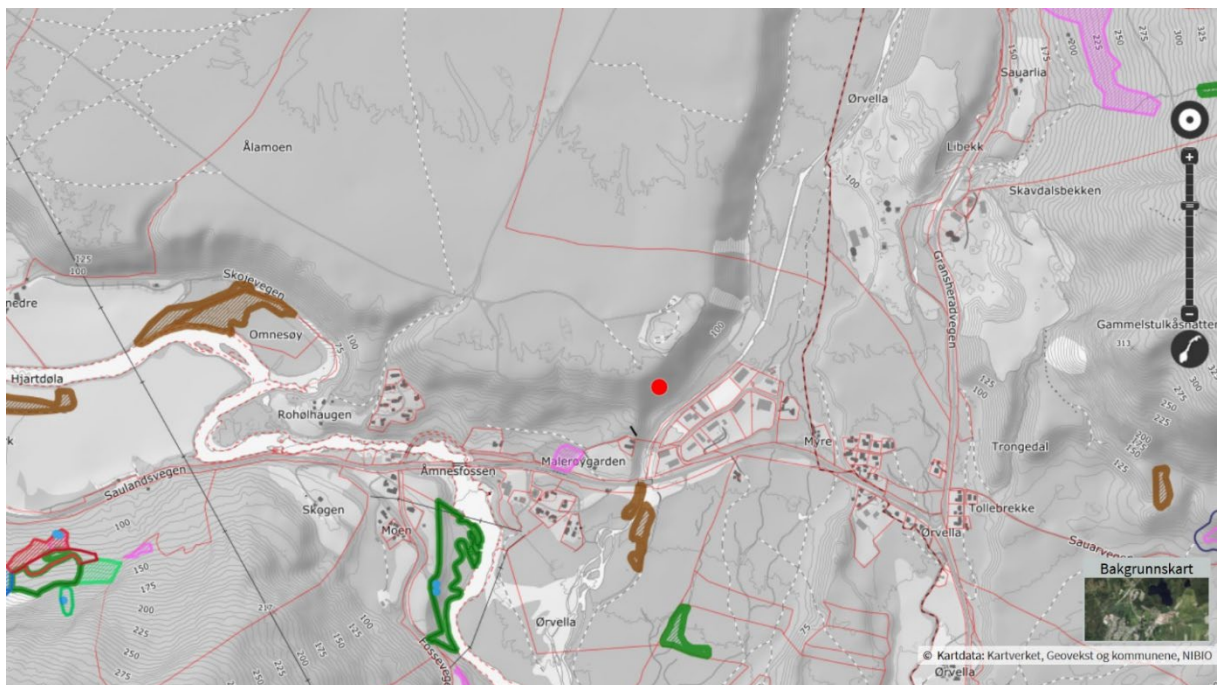
13. Koplandsåsen. Død-ved-figur ikke fanget opp av MiS.

14. Hjartdal, Diplemyrnatten. Dødvedrik kalkskog m eldre trær.

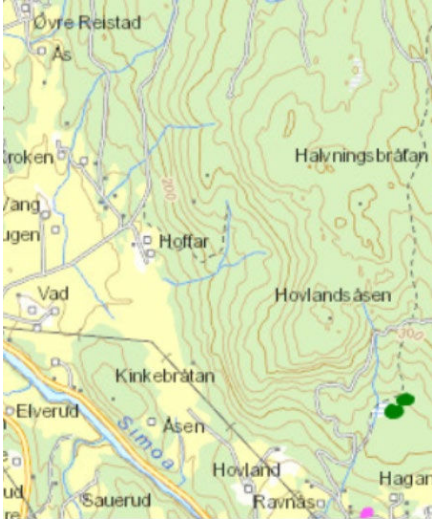
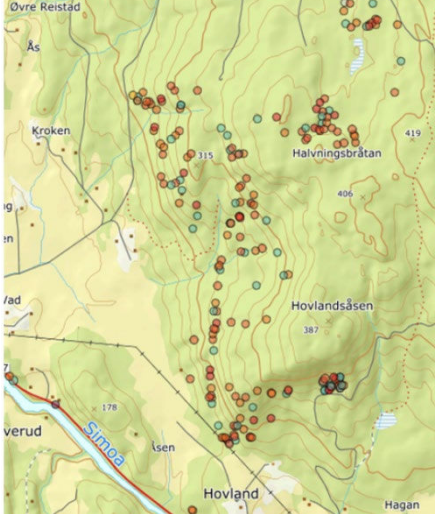
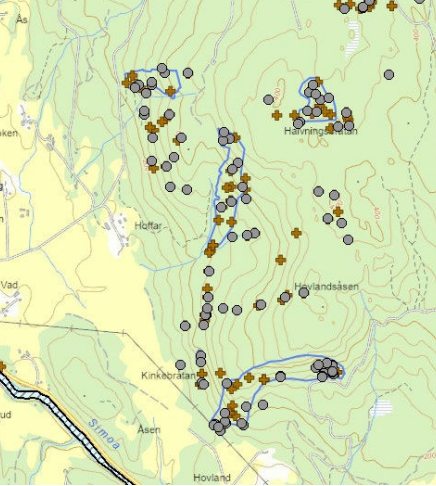
15. Ørvella Hjardal, gammel sandfuruskog av høy verdi og død ved

16. Dødvedrik skog og gamle trær. Ikke fanget opp av MiS.

VIKEN SKOG DOKUMENTERER EGEN MILJØBLØFF

	<p>1</p> <p>Skogbrukets registreringer i området Hovlandsåsen i Sigdal pr 23. april 2021. To miniatyrfigurer i utkanten av området.</p>
	<p>2</p> <p>Fagbiologens artsregistreringer i samme område. Disse blir sterkt kritisert i Viken Skogs medlemsblad Viken-Nytt 23. april 2021.</p>
	<p>3</p> <p>Kritikken av biologen til tross: Noen av verdiene er i ettertid tatt inn i nøkkelbiotoper som skal bevares (blå ringer). Men fortsatt er mer enn halvparten av rødlisteforekomstene ikke sikret.</p> <p>(Kilde: Naturbase)</p>

I Viken-nytt, utsendt 23. april 2021 klager Viken Skog på at frivillige får lov til å dokumentere arts mangfoldet i skogen, at denne registreringsaktiviteten har økt i omfang og at dette får legge begrensninger på skogbruket. Som eksempel benytter de bilde 2 fra Sigdal i Viken, der en av landets fremste feltbiologer har registrert mer enn 100 trua arter innenfor eksempelområdet.

Samtidig påstår den samme store tømmerkjøperen at skogbruket de bedriver er bærekraftig og at naturverdiene er registrert og blir tatt hensyn til. På bilde 1 ser vi hva de selv hadde registrert i det samme området. **Ingen av de trua artene er fanget opp av deres egne registreringer.**

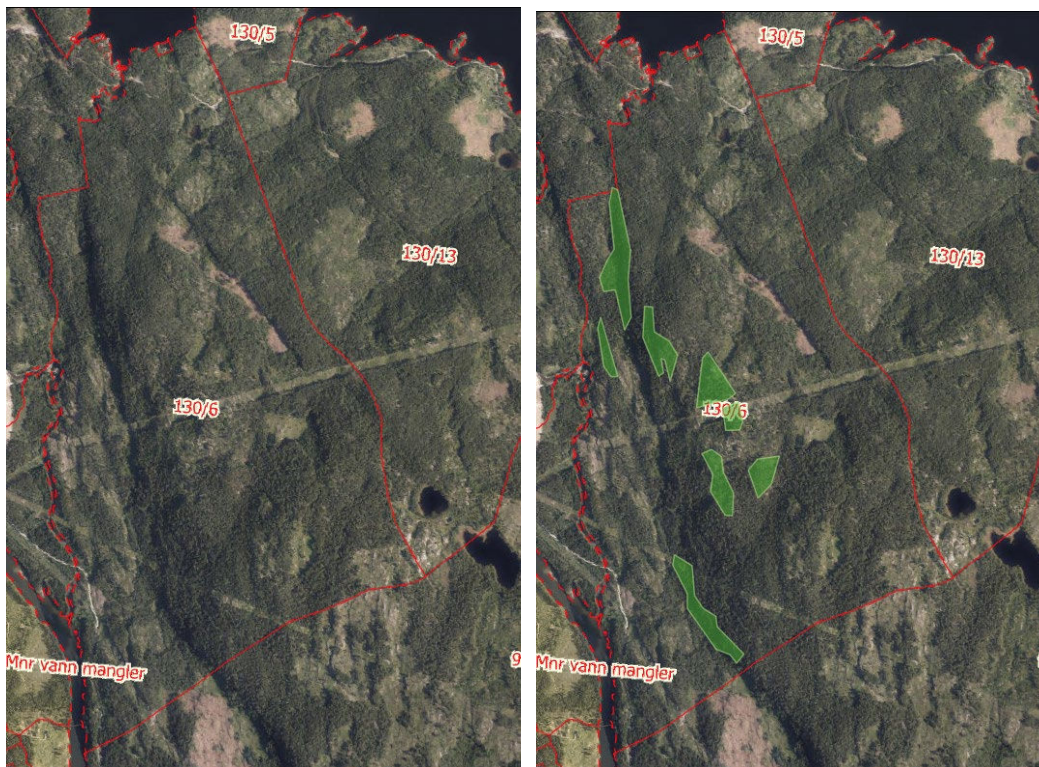
I stedet for å ta hensyn til artene, vil de ha andre regler for registrering som gjør at det blir færre funn.

En tydeligere demonstrasjon av registrerings- og sertifiseringsbløffen til Viken Skog, og deres desperate kamp for å få styre egne rammevilkår, er det vanskelig å finne.

NYE OG GAMLE MIS-REGISTRERINGER I FOLLSJÅ

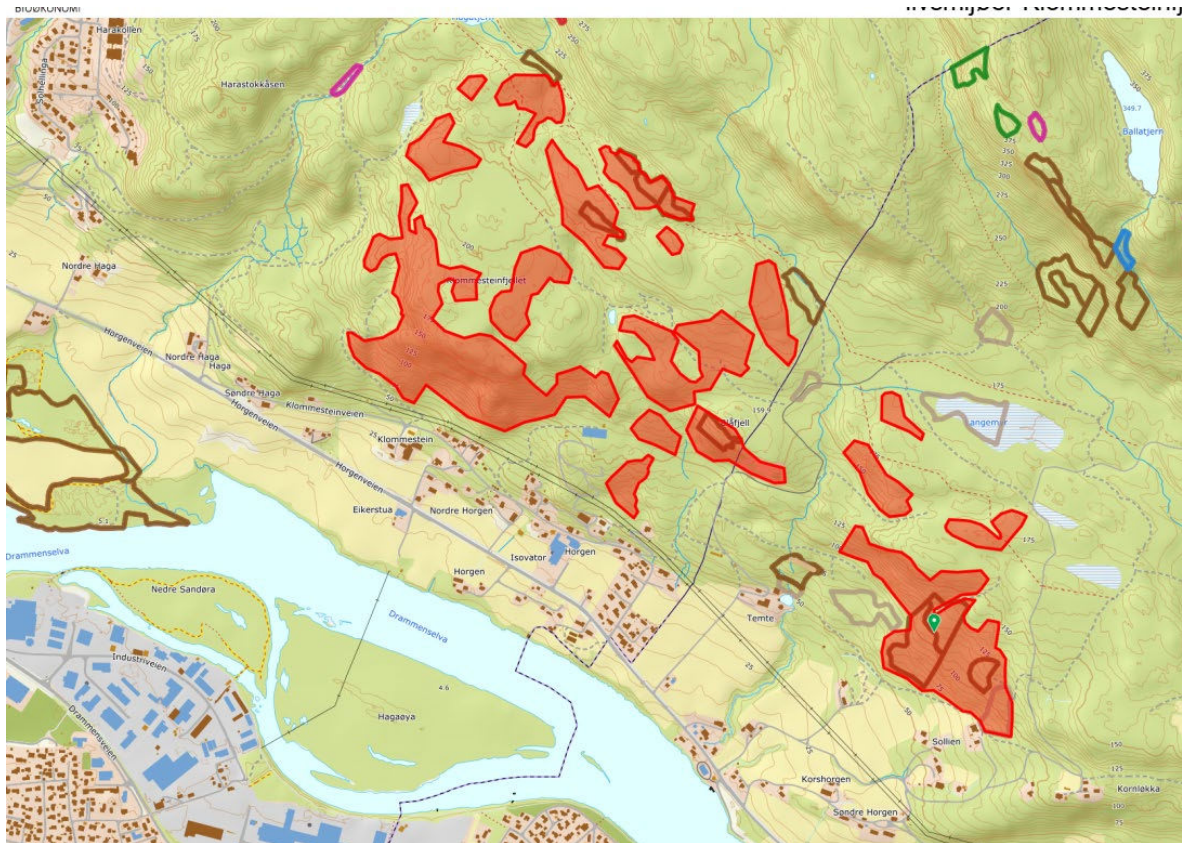
Som følge av massivt press fra Naturvernforbundet, bl.a. med påvisning av store hogster i svært verdifulle skoger, så skognæringen seg tvunget til å foreta en kvalitetskontroll av egne MiS-registreringer fra 2009. Kontrollregistreringen viste 2-3 ganger så store arealer registrert som MiS-figurer enn iden gamle (og da var ikke de uthogde verdiområdene regnet med). Eksempel fra delområdet Hea:

MiS (2009) t.v. MiS (2020) t.h. For eiendommen 130/6 var det ingen MiS-figurer i 2009, men 8 i 2020, som tilsvarer ca 5 % av arealet. Og i mellomtiden var det foretatt flere hogster i områder utpekt som kjerneområder for biologisk mangfold av fagbiologer på eiendommen.

AVVIK MELLOM MIS OG «NATUR I NORGE» (NIN)

- **Området mellom Sollien og Harastokkåsen. Øvre Eiker**

Røde utfigureringer viser områder som oppfyller kravet til livsmiljøet «Rik bakkevegetasjon» per år 2022, og som også oppfylte kravet i 2009 da MiS kartlegging ble utført i kommunen. Det vil f.eks si at at områder som er flatehugget etter 2009 ikke er tatt med. «Rik bakkevegetasjon» utgjør her i all hovedsak eldre kalkbarskog. Mye av dette er også gammel kalkbarskog som aldri har vært flatehugget. Et optimalt levested for rødlistearter. Viser også til metodeheftene til MiS som poengterer at nasjonalt sjeldne vegetasjonstyper bør prioriteres høyt ved rangering. Det gjelder bla kalklågurtskog, hvilket det er mest av her.

Utfigureringene i kartet med andre farger enn rød viser hva MiS i Øvre eiker faktisk har registrert, både utvalgte og ikke utvalgte livsmiljøer.

Vil også understreke at utfigurerede områder er et minimum, fordi det er noe skog som ligger i grenseland mellom HK 3 og 4 (som har betydning for hva som skal registreres). Men tvilstilfeller er utelatt. Det kan også finnes mindre områder med andre livsmiljøer som kan være utelatt, som f.eks gamle trær eller liggende dødved. På samme måte kan også disse livsmiljøene forekomme innfor utfigurerede livsmiljøer. Det er også mulig å dele opp livsmiljøene i mindre enheter basert på f.eks tørre og fuktige utforminger.

Fra området mellom Sollien og Harastokkåsen. Øvre Eiker. Foto: Jon Trygve Johnsen.

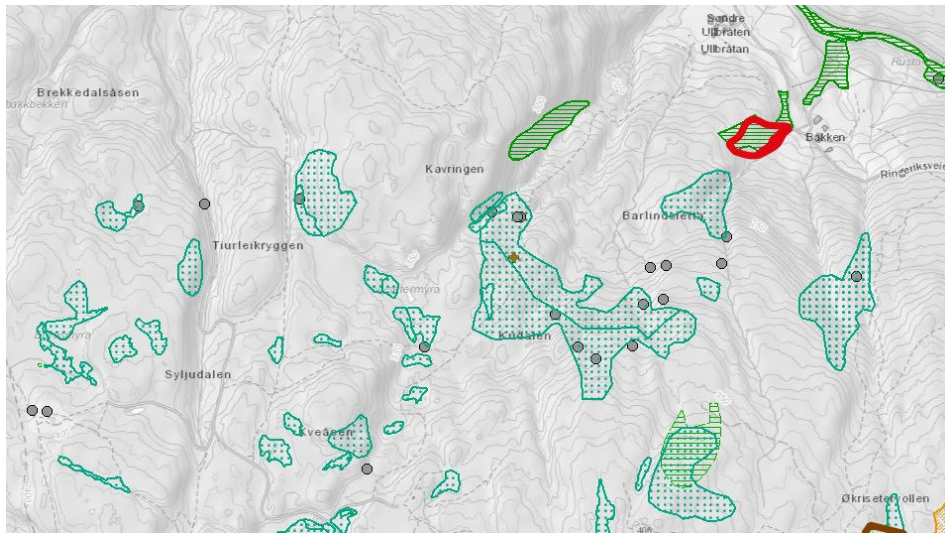

Fra området mellom Sollien og Harastokkåsen. Øvre Eiker. Foto: Jon Trygve Johnsen.

Fra området mellom Sollien og Harastokkåsen. Øvre Eiker. Foto: Jon Trygve Johnsen.

Ullbråtan-Kudalen i Bærum

NiN-registreringer (grønn med prikker), naturtypekartlegging etter DN-håndbok 13 (grønt med skravur) og MiS-registreringer (brune, gule og røde figurer) ved Ullbråten i Bærum. Den største figuren (Kudalen) er registrert som svært verdifulle naturtyper. Punktsymboler er rødlistearter. Korrekt utført MiS-registrering skulle ha fanget opp store arealer med liggende død ved og rik bakke vegetasjon. Store deler av området er godkjent for hogst, og klager på vedtaket avvist.

FAGRAPPORTER UNDERBYGGER NNVS KONKLUSJONER

- [Biofokus rapport 2018-17](#): MiS fanger bare opp 14 % (1/7) av de verdifulle områdene i et større skogområde i Notodden. Se særlig avsn. 3, s. 6. og siste avsnitt side 18.
- [Biofokus rapport 2020-13](#): «*Under en tiendedel av arealet til de 8 beskrevne forvaltningsområdene med nasjonal verdi er fanget opp gjennom MiS.*» «*Erfaringer fra skogbrukets MiS-kartlegginger på Østlandet generelt og fra Notodden spesielt, viser at MiS i svært varierende grad fanger opp verdifull lavlandsbarskog med høye biologiske kvaliteter, selv om de åpenbart er innenfor inngangsverdiene til MiS-figur.*» Se særlig avsn. 3, s.5. og avsn. 3, s.7.
- [Biofokus rapport 2019-11](#) «Sviktende kunnskapsgrunnlag i skog»: «*Analysen av de tusen km² skog viser at skogbrukets MiS-kartlegging totalt fanger opp bare 1/7 av arealet som biologene i uavhengige kartleggingsfirma har avgrenset som særlig viktige.*»
  - Fra konklusjonene (s. 4):
    - *Det foreligger et stort avvik i areal mellom områder med påvist betydning for biologisk mangfold og miljøfigurer kartlagt i MiS.*
    - *Områder som burde vært fanget opp ved riktig bruk av MiS-metoden blir ikke registrert. Det er en systematisk feilaktig bruk av metoden i MiS-kartleggingen.*
    - *Det er en tydelig underkartlegging av de biologisk viktigste arealene på høyproduktiv og lavereliggende skogsmark, slike som er spesielt viktige for biologisk mangfold og mangelskogtyper i skogvernet.*
    - *Den biologiske kompetansen benyttet i MiS-kartleggingen er mangelfull.*
    - *Viktige arealer for rødlistearter blir ikke fanget opp i MiS-kartleggingen*
    - *Kunnskapsgrunnlaget for forvaltning av biologisk mangfold i skog er, basert på skogbrukets egne kartlegginger, svært mangelfullt. Skogbruket og storsamfunnet får ikke oversikt over hvor de biologisk viktigste arealene er.*
- [NIBIO-rapport 7 \(139\) 2021](#): Underbygger konklusjonene i Biofokus Rapport 2020-13 og 2018-17. Rapporten påviser 2-3 ganger så mange livsmiljøer i en etterkontroll i 2020 enn ved kartleggingen av samme areal i 2009, og påpeker at en «*god del areal som tilfredsstilte kravene i instruks benyttet i 2009 ikke ble fanget opp i taksten.*»
- [NIBIO-Rapport nr 63, 2020](#): Forskerne fant at hele 74% av prøveflatene utenfor MiS-figurene var over inngangsverdiene for kartlegging av rik bakkevegetasjon, men likevel ikke fanget opp i skognæringens kartlegginger.
- [NINA Rapport 1149](#) (2015): Basert på miljøkartlegginger gjennomført i forbindelse med Landsskogtakseringen, beregnet NINA at over 20 % av skogarealet i Norge tilfredsstilte kravene til livsmiljøer etter MiS. I følge [NIBIO-rapporten](#) «Bærekraftig skogbruk i Norge» har skogbrukets MiS-registreringer fanget opp 3% av den produktive skogen.
- [NIBIO-rapport, nr 65, 2015](#): Sammenligning av tall fra MiS i landskogstakseringen og MiS i skogbrukskartleggingen i 10 prøvekommuner, viser at landskogstakseringen fant 6 ganger så mange livsmiljøer som skognæringen ved kartlegging av hogstklasse 4 og 5.

HEMMELIGHOLD

Naturvernforbundets stikkprøver av MiS-registreringen kunne enkelt avvises som enkelttilfeller dersom skognæringen/-forvaltningen la fram fullstendig dokumentasjon av registreringene. Det ønsker de ikke. Alle henvendelser om miljøinformasjon sendes ut på en evig runde av ansvarspulverisering. Alle viser til andre og hverandre.

Registreringsinstruksen er klar: Alle bestand som kan være aktuelle for hogst skal registreres, og registreringene skal være etterprøvbare. Naturvernforbundet påstår – inntil fullstendig dokumentasjon er framlagt og tilgjengelig – at bare begrensede deler av skogen er registrert. Uten slik dokumentasjon er etterprøving umulig.

Skognæringens organisasjoner har fått enerett på organisering av registreringsarbeidet, og gjennomfører registreringene i regi av egne takstselskaper. Registreringsinstruksen angir presist hva som skal registreres og dokumenteres på et registrerings skjema. Forekomst av konsentrerte naturverdier skal dokumenteres for geografisk avgrensede MiS-figurer, spredte forekomster skal angis i skjema for hvert enkelt bestand (skogbrukets geografiske driftsenheter). Det er disse skjemaene som kunne ha vist hva som i virkeligheten er registrert, og som må offentliggjøres, dersom registreringene skal være etterprøvbare. Etter gjennomført feltarbeid foreligger en bruttoliste i form av et regneark og et kart med figurer, disse tas til behandling i utvalgsmøter, der noen figurer velges «inn» og noen «bort». «Bortvalgte» figurene frigjøres for hogst – uten restriksjoner ut over ordinære sertifiseringskrav. De «innvalgte» figurene skal ivaretas.

Hvilke områder som skal velges ut for bevaring og mengden av slike avgjøres av næringen. Til utvalgsmøtene hyres det inn en person med «biologisk fagkompetanse» til å veilede – uten at det stilles krav til kompetanse eller uavhengighet.

Det er stor variasjon i hvor mye som registreres i felt og andel av figurene som velges «inn» for bevaring. Det virker som skognæringen har bestemt seg for en øvre grense for hvor mye som skal ivaretas – uavhengig av naturverdiene i området.

I følge [Norges skogeierforbund](#) var det pr 1.1.2016. gjennomført miljøregistrering på ca. 85 prosent av det økonomisk drivbare skogbruksarealet og satt av ca. 87.000 livsmiljøer som forvaltes i flere enn 70.000 nøkkelbiotoper med et produktivt skogareal på ca. 750.000 dekar (0,9% av produktiv skog). På [samme nettsted](#) finner vi næringens beskrivelse av MiS-registreringen:

«MiS-metodikken baserer seg på feltregistreringer etter en instruks som beskriver minimumskrav til skogtilstand og miljøkvaliteter som skal registreres. Det registreres 12 miljøelementer som videre kan deles inn i 29 livsmiljøer, avhengig av hvor de befinner seg på de økologiske gradientene for fuktighet og næringsinnhold. Registreringselementene er standardisert nasjonalt, men med regional og lokal tilpasning.

Registreringene foregår primært i eldre skog, og fortrinnsvis i områder der det drives skogbruk. Her registreres alle livsmiljøer. Etter registreringen foretas en rangering og utvelgelse av arealer som skal settes av og forvaltes som nøkkelbiotoper.»

NRKs reportasje 29.1.2023 dokumenterer at dette ikke er sant. Tømmerkjøperne velger selv ut et begrenset antall områder de skal registrere. Utvalget er ikke etterprøvbart.

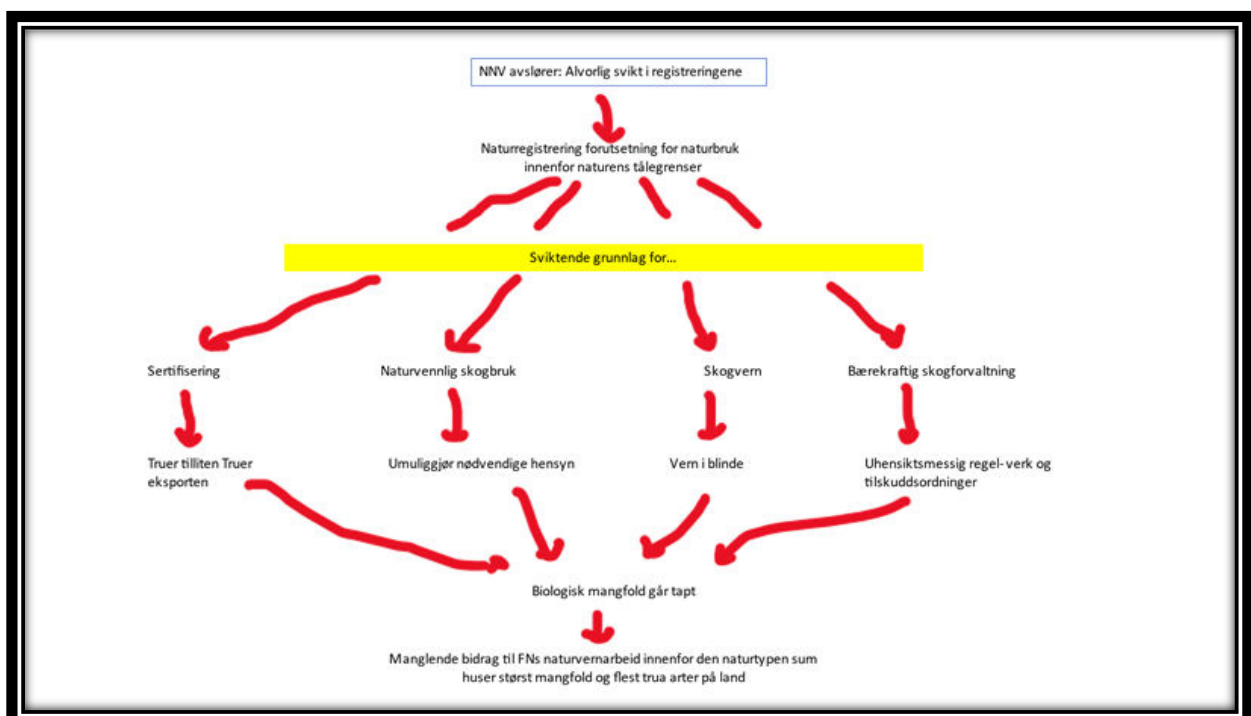
KONSEKVENSENE AV REGISTRERINGSFRAVÆRET

Kjennskap til naturverdiene er en forutsetning for en skogforvaltning innenfor naturens tålegrenser. Dette er også en forutsetning for miljøsertifiseringen, skogvernarbeidet, bærekraftig skogforvaltning og naturvennlig skogbruk.

Dersom ikke registreringene er på plass risikerer vi mye:

- Tap av store eksportinntekter. Eksport av tømmer og tømmerprodukter forutsetter miljøsertifisering. Miljøsertifisering forutsetter naturregistreringer. Når registreringene ikke finnes, står eksporten i fare. Norge eksporterer tømmer og tømmerprodukter for mer enn 30 milliarder kroner årlig.
- Svekker vernearbeidet. Uten systematisk kunnskap om hvor naturverdiene finnes, blir vernearbeidet et lotto, med stor sjanse for misbruk av sparsomme vernebevilgninger. Med systematiske registreringer av naturverdiene ville det være lettere å finne fram til de beste områdene. For skogeierne vil det også gi en økt valgfrihet. Frivillig vern er økonomisk svært attraktivt, men forutsetter at man kjenner naturverdiene på eiendommen.
- En skogforvaltning innenfor naturens tålegrenser er ikke mulig uten kjennskap til naturverdiene og til konsekvensene av tiltakene som foretas.
- De fleste skogeiere ønsker å ta hensyn til naturen. Slike hensyn fordrer at man vet hvor naturverdiene finnes på eiendommen. Uten registreringer oppfyller man ikke lovens krav eller kriteriene i sertifiseringen.

Resultatet av manglende registreringer er at biologisk mangfold går tapt i stor stil. I skogen svikter Norge sine forpliktelser overfor FN om bevaring av biologisk mangfold.

KONKLUSJON

Naturvernforbundet påstår at MiS-registreringene ikke gjennomføres slik de presenteres for skogeierne, kunder, myndigheter og allmennhet, og at store og uerstattelige naturverdier går tapt som følge av den sviktende registreringen. Denne mistanken kan bare elimineres dersom det framlegges fullstendig og dekkende dokumentasjon av registreringene. Følgende dokumentasjon er avgjørende for etterprøving:

- **Registreringsskjemaene for samtlige MiS-figurer (inn- og bortvalgte)**
- **Registreringsskjemaene for samtlige bestand som er registrert**
- **Registreringsskjema for alle bestand som er hogd siden MiS-registreringene ble obligatoriske**
- **Klassifiseringen av registreringene i forkant av utvalgsmøtene**
- **Referat e.l. som viser avveiningene foretatt på utvalgsmøtene**

Siden slik dokumentasjon tilsynelatende ikke finnes, og i alle fall nektes utlevert fra tømmerkjøperne og skogbruksmyndighetene, må det følgende gjennomføres:

- **Umiddelbart innføre søknadsplikt for hogst i skog eldre enn 100 år**
- **Frata tømmerkjøperne miljøsertifikatene inntil de kan dokumentere naturregistreringer i samtlige hogstområder**
- **Igangsette systematiske og etterprøvbare naturregistreringer, gjort av uavhengige fagbiologer, i all skog eldre enn 100 år .**